ÜLDKOHTU OTSUS (neljas koda)

27. oktoober 2010 *

Kohtuasjas T-24/05,

Alliance One International, Inc., varem Standard Commercial Corp., asukoht Danville, Virginia (Ühendriigid),

Standard Commercial Tobacco Co., Inc., asukoht Wilson, Põhja-Carolina (Ühendriigid),

Trans-Continental Leaf Tobacco Corp. Ltd, asukoht Vaduz (Liechtenstein),

keda esindasid M. Odriozola Alén, M. Marañon Hermoso ja A. Emch, ning hiljem advokaadid M. Odriozola Alén, M. Barrantes Diaz ja A. João Vide,

hagejad,

* Kohtumenetluse keel: inglise.

versus

Euroopa Komisjon, esindajad: F. Castillo de la Torre ja É. Gippini Fournier,

kostja,

mille ese on nõue tühistada komisjoni 20. oktoobri 2004. aasta otsus K(2004) 4030 (lõplik), mis on seotud [EÜ] artikli 81 lõike 1 kohase menetlusega (Juhtum COMP/C.38.238/B.2 – Toortubakas – Hispaania),

ÜLDKOHUS (neljas koda),

koosseisus: esimees O. Czúcz ning kohtunikud I. Labucka ja K. O'Higgins (ettekandja),

kohtusekretär: ametnik C. Kantza,

arvestades kirjalikus menetluses ja 17. juuni 2009. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

Otsuse

Vaidluse taust

1. *Hagejad ja haldusmenetlus*

1 World Wide Tobacco España, SA (edaspidi „WWTE") on üks neljast toortubaka esmase töötlemisega tegelevast äriühingust Hispaanias (edaspidi „töötlejad" või „Hispaania töötlejad").

2 Kolm ülejäänud Hispaania töötlejat on: Compañia española de tabaco en rama, SA (edaspidi „Cetarsa"), Agroexpansión, SA ja Tabacos Españoles, SL (edaspidi „Taes").

3 Ajavahemikul 1995. aastast kuni 5. maini 1998 esindas kahte kolmandikku WWTE kapitalist Trans-Continental Leaf Tobacco Corp. Ltd (edaspidi „TCLT"), mille kapitalis kuulus 100% osalus äriühingule Standard Commercial Tobacco Co., Inc. (edaspidi „SCTC"), mis omakorda on rahvusvahelise Ameerika äriühingu Standard Com-

mercial Corp. (edaspidi „SCC") 100% tütarettevõtja. Ülejäänud ühte kolmandikku kapitalist esindas WWTE president ja tema perekonna kaks liiget.

4 5. mail 1998 suurendas TCLT oma osalust WWTE kapitalis 86,94%-le, ülejäänud aktsiad hakkasid kuuluma WWTE-le endale (9,73%) ja ühele füüsilisele isikule (3,33%). Oktoobris 1998 omandas WWTE viimati nimetatud isikule kuulunud aktsiad ja SCC omandas WWTE kapitalis otsese osaluse 0,04%. Mais 1999 viisid TCLT ja SCC oma osaluse WWTE kapitalis vastavalt 89,64%-le ja 0,05%-le ning ülejäänud aktsiad jäid WWTE oma aktsiateks.

5 Käesolevas kohtuasjas on hagejad SCC, SCTC ja TCLT. Kontserni, millesse need äriühingud kuuluvad, nimetatakse edaspidi „kontsern Standard".

6 Euroopa Ühenduste Komisjon, kelle valduses oleva teabe kohaselt olid Hispaania toortubaka töötlejad ja tootjad toime pannud EÜ artikli 81 rikkumisi, viis 3. ja 4. oktoobril 2001 kolme töötleja, st Cetarsa, Agroexpansióni ja WWTE ning Asociación Nacional de Empresas Transformadoras de Tabaco (edaspidi „Anetab") ruumides läbi uurimisi vastavalt nõukogu 6. veebruari 1962. aasta määruse nr 17, esimene määrus [EÜ] asutamislepingu artiklite [81] ja [82] rakendamise kohta (EÜT 1962, 13, lk 204; ELT eriväljaanne 08/01, lk 3), artiklile 14.

7 Komisjon viis 3. oktoobril 2001 läbi uurimise ka Tubaka Kutseühingus ja Euroopa Tubakatöötlejate Liidu ruumides ning 5. oktoobril 2001 Federación nacional de cultivadores de tabaco (edaspidi „FNCT") ruumides.

8 2002. aasta jaanuaris ja veebruaris saatsid töötlejad ja Anetab komisjonile teatud informatsiooni. Seejärel saatis komisjon neile ja FNCT-le määruse nr 17 artikli 11 alusel mitu informatsiooninõuet. Samuti palus ta teavet põllumajandustooteid puudutavate õigusnormide kohta Hispaania põllumajandus-, kalandus- ja toiduministeeriumilt.

9 Komisjon algatas 11. detsembril 2003 käesoleva kohtuasja aluseks oleva menetluse ja võttis vastu vastuväiteteatise, mille ta saatis 20 ettevõtjale või ettevõtjate liidule, mille hulgas olid ka Hispaania töötlejad, Anetab, FNCT, hagejad ja Deltafina SpA. Deltafina on Itaalia äriühing, mille peamine tegevusala on toortubaka esmane töötlemine Itaalias ja töödeldud tubaka turustamine. Ta kuulub Taesega samasse kontserni, mille emaettevõtja on Ameerika äriühing Universal Corp.

10 Asjassepuutuvatel ettevõtjatel ja ettevõtjate liitudel võimaldati tutvuda komisjoni uurimistoimikuga, mis tehti neile kättesaadavaks neile saadetud CD-ROM-il, ning nad esitasid komisjoni vastuväidetele vastates oma kirjalikud seisukohad.

11 29. märtsil 2004 toimus ärakuulamine.

12 Pärast konkurentsi piiravat tegevust ja turgu valitsevat seisundit käsitleva nõuandekomiteega konsulteerimist ning võttes arvesse ärakuulamise eest vastutava ametniku lõpparuannet võttis komisjon 20. oktoobril 2004 vastu otsuse K(2004) 4030 (lõplik), mis on seotud [EÜ] artikli 81 lõike 1 kohase menetlusega (Juhtum COMP/C.38.238/B.2 – Toortubakas – Hispaania) (edaspidi „vaidlustatud otsus"), mille kokkuvõte on avaldatud 19. aprilli 2007. aasta Euroopa Liidu Teatajas (ELT L 102, lk 14).

2. *Vaidlustatud otsus*

13 Vaidlustatud otsus puudutab Hispaania toortubakaturul sõlmitud ja toimepandud kahte horisontaalrikkumist.

14 Esimene keelatud kokkulepe, mille sõlmisid töötlejad ja Deltafina, seadis eesmärgiks fikseerida igal aastal ajavahemikus 1996–2001 iga toortubakasordi – eri kvaliteedid koos – (kõrgeim) keskmine tarnehind ja jagada ära toortubakasortide ostukogused, mida iga töötleja võis tootjatelt osta (vt eelkõige vaidlustatud otsuse põhjendused 74–76 ja 276). Aastateks 1999–2001 olid töötlejad ja Deltafina kokku leppinud ka iga toortubakasordi kvaliteediklassi hinnavahemikus, mis määratleti „külvieelsetele lepingutele" lisatud hinnakirjades ning teistes „täiendavates tingimustes", nimelt keskmises miinimumhinnas tootja ja tootjate rühma kohta (vt eelkõige vaidlustatud otsuse põhjendused 77–83 ja 276).

15 Edaspidi nimetatakse eespool punktis 14 kirjeldatud keelatud kokkulepet „töötlejate kokkulepe".

16 Vaidlustatud otsuses identifitseeritud teine keelatud kokkulepe puudutas kolme Hispaania põllumajandustootjate liitu, Asociación agraria de jóvenes agricultores (edaspidi „ASAJA"), Unión de pequeños agricultores (edaspidi „UPA") ja Coordinadora de organizaciones de agricultores y ganaderos (edaspidi „COAG") ning Hispaania põllumajandusühistute liitu (edaspidi „CCAE"). Selle kokkuleppe eesmärk oli fikseerida igal aastal ajavahemikus 1996–2001 iga toortubakasordi kvaliteediklassi hinnavahemikud, mis määratleti „külvieelsetele lepingutele" lisatud hinnakirjades, ning teistes „täiendavates tingimustes" (vt eelkõige vaidlustatud otsuse põhjendused 77–83 ja 277).

17 Edaspidi nimetatakse eespool punktis 16 kirjeldatud keelatud kokkulepet „tootjate esindajate kokkulepe".

18 Vaidlustatud otsuses asus komisjon seisukohale, et mõlemad rikkumised on vaadeldavad eraldiseisvate vältavate EÜ artikli 81 lõike 1 rikkumistena (vt eelkõige vaidlustatud otsuse põhjendused 275–277).

19 Selle otsuse artiklis 1 on märgitud, et töötlejate kokkuleppe eest vastutavad Hispaania töötlejad, Deltafina, Dimon Inc. – selle kontserni emaettevõtja, kuhu kuulub Agroexpansión – ja hagejad, ning tootjate esindajate kokkuleppe eest vastutavad ASAJA, UPA, COAG ja CCAE (edaspidi koos „tootjate esindajad").

20 Vaidlustatud otsuse artiklis 2 kohustab komisjon neid ettevõtjaid ja tootjate esindajaid artiklis 1 märgitud rikkumised viivitamatult lõpetama, kui seda juba tehtud ei ole, ja hoiduma edaspidi mis tahes piiravast tegevusest, millel on sama või samaväärne eesmärk või tagajärg.

21 Vaidlustatud otsuse artiklis 3 määratakse järgmised trahvid:

– Deltafina: 11 880 000 eurot;

– Cetarsa: 3 631 500 eurot;

– WWTE: 1 822 500 eurot;

– Agroexpansión: 2 592 000 eurot;

– Taes: 108 000 eurot;

– ASAJA: 1 000 eurot;

– UPA: 1 000 eurot;

– COAG: 1 000 eurot;

– CCAE: 1 000 eurot.

22 Vaidlustatud otsuse artiklist 3 nähtub ka, et WWTE-le määratud trahvi maksmise eest on solidaarselt vastutavad hagejad ning Agroexpansiónile määratud trahvi maksmise eest on solidaarselt vastutav Dimon.

3. *Vaidlustatud otsuse adressaadid*

23 Vaidlustatud otsuse adressaatide ring on määratletud selle otsuse punktis 2.4 (vaidlustatud otsuse põhjendused 357–400).

24 Esiteks märkis komisjon, et on tõendatud, et Hispaania töötlejad ja Deltafina osalesid otseselt töötlejate kokkuleppes ning ASAJA, UPA, COAG ja CCAE tootjate esindajate kokkuleppes, mistõttu iga nimetatud ettevõtja ja ettevõtjate liit „peab tunnistama oma vastutust rikkumises ning on järelikult [vaidlustatud otsuse] adressaat" (vaidlustatud otsuse põhjendused 357 ja 358) [siin ja edaspidi vaidlustatud otsuse mitteametlik tõlge]. Selle otsuse põhjendustes 359–369 annab ta täpsema hinnangu Deltafina rollile töötlejate kokkuleppes.

25 Edasi uurib komisjon tütarettevõtja rikkumise emaettevõtjale süükspanemise küsimust, toonitades, et käesolevas asjas tuleb seda teha kolme ettevõtja puhul, kelleks on Agroexpansión, WWTE ja Taes (vaidlustatud otsuse põhjendused 370–400).

26 Selles osas meenutab komisjon esiteks põhimõtteid, mida tema hinnangul selles valdkonnas kohaldada tuleb (vaidlustatud otsuse põhjendused 371–374).

27 Eriti toob ta esile järgmist:

– selleks et määratleda, kas emaettevõtja vastutab oma tütarettevõtja õigusvastase tegevuse eest, peab olema võimalik tuvastada, et viimane „ei otsusta oma tegutsemise üle turul sõltumatult, vaid täidab peamiselt emaettevõtja poolt talle antud

juhiseid" (Euroopa Kohtu 14. juuli 1972. aasta otsus kohtuasjas 48/69: Imperial Chemical Industries *vs*. komisjon, EKL 1972, lk 619, punktid 132 ja 133);

– vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale võib juhul, kui emaettevõtja esindab tütarettevõtja kogu kapitali, õiguspäraselt eeldada, et tal on tegelik otsustav mõju tütarettevõtja tegevuse üle (Euroopa Kohtu 25. oktoobri 1983. aasta otsus kohtuasjas 107/82: AEG-Telefunken *vs*. komisjon, EKL 1983, lk 3151, punkt 50, ja Euroopa Kohtu 16. novembri 2000. aasta otsus kohtuasjas C-286/98 P: Stora Kopparbergs Bergslags *vs*. komisjon, EKL 2000, lk I-9925, punkt 29; Üldkohtu 20. aprilli 1999. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-305/94–T-307/94, T-313/94–T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 ja T-335/94: Limburgse Vinyl Maatschappij jt *vs*. komisjon, nn PVC II kohtuotsus, EKL 1999, lk II-931, punktid 961 ja 984);

– seda eeldust kinnitavad „teatud asjadele omased eripärased tegurid";

– Euroopa Kohtu hinnangul võib emaettevõtja mõjutada tütarettevõtja, mida ta 100% ei kontrolli, strateegiat juhul, kui tal on rikkumise toimepanemise ajal tütarettevõtja kapitalis enamusosalus (eespool viidatud kohtuotsus Imperial Chemical Industries *vs*. komisjon, punkt 136) või kui teda teavitatakse „pidevalt" selle tütarettevõtja tegevusest ning tema otse määrab, kuidas tütarettevõtja tegutseb (eespool viidatud kohtuotsus AEG-Telefunken *vs*. komisjon, punkt 52);

– vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale tähendab konkurentsiõiguse kontekstis mõiste „ettevõtja" majandusüksust asjassepuutuva kokkuleppe eseme seisukohast, isegi kui õiguslikus mõttes koosneb see majandusüksus mitmest füüsilisest või juriidilisest isikust (Üldkohtu 20. märtsi 2002. aasta otsus kohtuasjas T-9/99:

HFB jt *vs.* komisjon, EKL 2002, lk II-1487, punkt 66, milles viidatakse Euroopa Kohtu 12. juuli 1984. aasta otsusele kohtuasjas 170/83: Hydrotherm Gerätebau, EKL 1984, lk 2999, punkt 11).

28 Teiseks, enne kui täpsemalt uuriti Agroexpansióni ja WWTE asja, märkis komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 375 järgmist:

„Käesolevas asjas kontrollivad (osalus 100% või 90%) neljast Hispaania toortubaka töötlejast kolme rahvusvahelised Ameerika äriühingud. Esinevad ka muud faktilised asjaolud, mis kinnitavad eeldust, et Agroexpansióni ja WWTE teod tuleb süüks panna nende vastava[te]le emaettevõtja[te]le. Sel juhul tuleb neid kaht äriühingut – emaettevõtjat ja tema tütarettevõtjat – pidada [vaidlustatud] otsuses tuvastatud rikkumise eest solidaarselt vastutavaks."

29 Vaidlustatud otsuse põhjenduses 376 lisab komisjon järgmist:

„[Kuid] pärast vastuväiteteatise saatmist ja isikute ärakuulamist selgus, et toimikus olevate tõendite põhjal ei saa sama järeldust teha Universali […] ja Universal Leaf [Tobacco Co. Inc.] osaluse kohta Taeses ja Deltafinas. Nimelt, kui [mitte arvestada] sõbralikke suhteid nende emaettevõtjate ja tütarettevõtjate vahel, siis ei ole toimikus ühtegi tõendit Universali […] ja Universal Leafi märkimisväärse sekkumise kohta [vaidlustatud otsuses] uuritud faktilistesse asjaoludesse. Seega ei ole nad käesolevas asjas tehtava otsuse adressaatideks. Sama järeldus tuleb eriti teha Intabex [Netherlands BV] kohta, sest tema 100% osalus Agroexpansiónis oli puhtalt finantseering."

30 Vaidlustatud otsuse põhjendustes 377–386 uurib komisjon Agroexpansióni juhtumit. Ta toob eriti esile, et alates 1997. aasta teisest poolaastast kontrollib Dimon seda äriühingut täielikult, tehes seda 100% tütarettevõtja Intabex Netherlands BV (edaspidi „Intabex") kaudu. Ta järeldab sellest, et õiguspäraselt võib järeldada, et hiljemalt sellest hetkest mõjutas Dimon otsustavalt Agroexpansióni tegevust. Komisjon lisab, et tema toimiku muud materjalid – mida ta kirjeldab vaidlustatud otsuse põhjendustes 379 ja 380 – kinnitavad seda eeldust. Samuti lükkab ta tagasi Dimoni poolt vastuväiteteatise vastuses esitatud teatud argumendid, eriti aga argumendi, et ta on rikkunud mittediskrimineerimise põhimõtet, kuna ta pani Dimonile süüks tütarettevõtja rikkumist, jättes Cetarsa emaettevõtjale, Sociedad estatal de participaciones industriales'ele (edaspidi „Sepi") tema tütarettevõtja rikkumise süüks panemata. Komisjon õigustab seda erinevat kohtlemist asjaoluga, et erinevalt sellest, mida väidab Dimon, „ei ole tema toimikus […] tõendeid selle kohta, et Cetarsa ja Sepi oleksid käesoleva asja esemeks oleval teemal otseselt suhelnud", et „Sepi osalus Cetarsas oli sisuliselt finantseering, mis oli analoogne Intabexi ja Agroexpansióni vahelise suhtega", et „Cetarsasse (erinevalt Agroexpansiónist) oli koondatud kogu Sepi kontserni tubakatöötlemise tegevus ja samal põhjusel juhitakse seda eraldiseisvalt", ning et „Cetarsa ei ole Sepi 100% tütarettevõtja" (vaidlustatud otsuse põhjendus 384).

31 Komisjon järeldab eespool punktis 30 välja toodud asjaoludest, et Dimonit „tuleb pidada solidaarselt vastutavaks Agroexpansióniga [vaidlustatud otsuses] tuvastatud tegevuse eest, millega Agroexpansión tegeles ajavahemikul 1997. aasta teisest poolaastast kuni 10. augustini 2001" (vaidlustatud otsuse põhjendus 386).

32 Vaidlustatud otsuse põhjendustes 387–400 uuris komisjon WWTE juhtumit.

33 Tema hinnangul tuleb eristada kaht ajavahemikku: esimene kestab 1995. aastast kuni 1998. aasta maini ja teine viimati nimetatud kuupäevast kuni vaidlustatud otsuse tegemiseni.

34 Esimese perioodi kohta tuvastab komisjon vaidlustatud otsuse põhjendustes 388–390 järgmist:

– kaht kolmandikku WWTE kapitalist esindas SCC TCLT kaudu, kusjuures viimane oli SCTC tütarettevõtja;

– ülejäänud WWTE kapitali esindasid kolm füüsilist isikut: WWTE president ja tema perekonna kaks liiget;

– WWTE aktsionäride üldkoosolekul otsuse vastuvõtmiseks oli vaja vähemalt 75% kapitali esindavate aktsionäride poolthääl;

– WWTE juhatus koosnes neljast liikmest, kelle nimetas üldkoosolek;

– kaks juhatuse liiget – sealhulgas WWTE president, kellel oli eelishääleõigus – esindasid väikeaktsionäre;

– ülejäänud kahest juhatuse liikmest üks oli SCC asepresident V., kes vastutas kontserni tegevuse eest Euroopas;

– WWTE juhatuse otsused võeti vastu lihthäälteenamusega.

35 Vaidlustatud otsuse põhjenduses 391 järeldas komisjon eespool toodud asjaoludest, et esimesel perioodil kontrollisid WWTE-d ühiselt SCC (SCTC ja TCLT kaudu) ning WWTE president ja tema perekond.

36 Edasi toob ta samas põhjenduses välja rea toimikust nähtuvaid asjaolusid, mille alusel saab tuvastada, et samal perioodil mõjutas SCC „ja/või tema tütarettevõtjad" tegelikult WWTE tegevust Hispaanias.

37 Lõpuks märgib komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 392, et neid asjaolusid arvestades „tuleb järeldada, et ajavahemikul 1996. aastast kuni 1998. aasta maini, mil SCC kontrollis oma tütarettevõtjate TCLT ja SCTC kaudu küll vaid kaht kolmandikku WWTE kapitalist, seadis ta sisse teatud mehhanismid, mis koos rakendatuna võimaldasid tal olla informeeritud oma tütarettevõtja tegevusest Hispaanias ja järelikult tegelikult kontrollida tema kaubandusstrateegiat".

38 Teise perioodi kohta esitab komisjon põhjendustes 393–398 rea asjaolusid, mis tõendavad, et alates 1998. aasta maist oli SCC-l kas vahetult või TCLT ja SCTC kaudu ainukontroll WWTE üle ning et ta mõjutas otsustavalt tema kaubandusstrateegiat. Need asjaolud on järgmised:

– mais 1998 suurendas TCLT oma osalust WWTE kapitalis 86,94%-ni, ülejäänud kapitali esindasid WWTE oma aktsiate kaudu (9,73%) ja üks füüsiline isik (3,33%);

– oktoobris 1998 omandas WWTE viimati nimetatud isikule kuulunud aktsiad ja SCC omandas otsese osaluse WWTE kapitalis 0,04%;

– mais 1999 viisid TCLT ja SCC oma osaluse WWTE kapitalis vastavalt 89,64%-le ja 0,05%-le;

– WWTE aktsionäride üldkoosolekul hääletamise reeglid ei muutunud, mistõttu alates maist 1998 kontrollis SCC sellel üldkoosolekul otsuste vastuvõtmist;

– WWTE juhatuse kaks liiget, kes esindasid väikeaktsionäre, loobusid oma kohast ja nad asendati kahe uue liikmega, kelle nimetas üldkoosolek;

– alates maist 1998 pidi WWTE juhatuse otsuse vastuvõtmiseks otsuse poolt hääletama kolm neljast liikmest;

– alates 1998. aastast oli WWTE ja tootjate ühenduste vaheliste tubaka külvieelsete lepingute sõlmimisel roll ka V-l;

– WWTE 2000. aasta „sisekontrolli süsteemide ja korra juhend" (edaspidi „WWTE juhend") sätestab, et „[p]resident ja ostutegevuse valdkonna direktor on otseselt vastutavad [lepingute sõlmimise menetlemise eest], tegutsedes emaettevõtja eelneval nõusolekul, arvestades, et viimane kiidab iga aasta märtsis heaks hooaja eelarve".

39 Vaidlustatud otsuse põhjenduses 399 märgib komisjon, et „SCC poolt vastuväiteteatise vastuses esitatud argumendid ei ole sellised, mis lubaksid teha selle kohta teistmoodi järelduse". Täpsemalt leiab komisjon, et „asjaolu, et tema Hispaania tütarettevõtjal oli kohapealne juhatus, [ei lükka ümber järeldust, et] SCC-l oli selle tütarettevõtja üle otsustav mõju".

40 Arvestades neid erinevaid asjaolusid järeldas komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 400, et hiljemalt alates 1996. aastast „oli SCC-l ja/või tema tütarettevõtjatel SCTC ja TCLT" otsustav mõju WWTE kaubandusstrateegia üle ning järelikult on nad solidaarselt vastutavad viimasele etteheidetud tegevuse eest ja nad määratletakse kui vaidlustatud otsuse adressaadid.

Menetlus ja poolte nõuded

41 Hagejad esitasid menetluse algatamiseks hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 21. jaanuaril 2005.

42 Samal päeval esitas WWTE hagiavalduse, milles ta palus vähendada talle vaidlustatud otsusega määratud trahvi (kohtuasi T-37/05).

43 22. jaanuaril 2005 esitas ka Agroexpansión hagiavalduse, milles ta palus vähendada talle vaidlustatud otsusega määratud trahvi (kohtuasi T-38/05).

44 28. jaanuaril 2005 esitas Dimon hagiavalduse, milles ta palus vaidlustatud otsus osaliselt tühistada või teise võimalusena vähendada talle selle otsusega määratud trahvi (kohtuasi T-41/05).

45 1. augustil 2005 Üldkohtu kantseleisse esitatud kirjas palusid hagejad liita käesolev kohtuasi kohtuasjadega T-37/05, T-38/05 ja T-41/05.

46 Komisjon leidis Üldkohtu kohtukantseleile 7. septembril 2005 saadetud kirjas, et nelja asja liitmine ei paranda oluliselt menetluse tõhusust ja et ta laseb kohtul otsustada, kas kohtuasjade liitmise taotlus rahuldada või mitte.

47 Üldkohus kohtuasjade liitmise taotlust ei rahuldanud.

48 Ettekandja-kohtuniku ettekande alusel otsustas Üldkohus (neljas koda) algatada suulise menetluse ja palus komisjonil kodukorra artiklis 64 sätestatud menetlust korraldavate meetmete raames esitada üks dokument ja vastata teatud küsimustele. Komisjon täitis need nõuded selleks ettenähtud tähtajal.

49 Poolte kohtukõned ja Üldkohtu esitatud küsimustele antud vastused kuulati ära 17. juuni 2009. aasta kohtuistungil.

50 Hagejad paluvad Üldkohtul:

– tühistada vaidlustatud otsus neid puudutavas osas;

– mõista kohtukulud välja komisjonilt.

51 Komisjon palub Üldkohtul:

– jätta hagi rahuldamata;

– mõistja kohtukulud välja hagejatelt.

Õiguslik käsitlus

52 Hagiavalduse põhjendamiseks esitavad hagejad kaks väidet. Esimene väide koosneb kahest osast. Esimene osa puudutab EÜ artikli 81 lõike 1 ja nõukogu 16. detsembri 2002. aasta määruse nr 1/2003 [EÜ] artiklites 81 ja 82 sätestatud konkurentsieeskirjade rakendamise kohta (EÜT 2003, L 1, lk 1; ELT eriväljaanne 08/02, lk 205) artikli 23 lõike 2 rikkumist. Teine osa, millele tuginetakse teise võimalusena, puudutab puudulikku põhjendust. Teises väites leitakse, et rikutud on võrdse kohtlemise põhimõtet. Kuna need kaks väidet on tihedalt seotud, tuleb neid analüüsida koos.

1. *Poolte argumendid*

53 Esimese väite esimeses osas väidavad hagejad, et komisjon on WWTE toimepandud rikkumist neile süüks pannes rikkunud EÜ artikli 81 lõiget 1 ja määruse nr 1/2003 artikli 23 lõiget 2.

54 Nad väidavad, et vastavalt kohtupraktikale ja komisjoni otsustuspraktikale peab selleks, et ettevõtjat saaks pidada vastutavaks teise ettevõtja toimepandud rikkumise eest, olema kumulatiivselt täidetud kaks tingimust: esimene ettevõtja peab olema võimeline teise ettevõtja tegevust otsustavalt mõjutama ja ta peab olema seda mõju ka tegelikult avaldanud.

55 Esimese tingimuse kohta märgivad hagejad, et enne 1998. aasta maid ei olnud TCLT võimeline WWTE kaubandusstrateegiat otsustavalt mõjutama ja tal puudus selline juhtimisõigus, mis oleks WWTE-lt võtnud täieliku reaalse sõltumatuse määratleda turul oma tegutsemisvalikuid. Nende hinnangul on komisjon seega vääralt WWTE selle perioodi rikkumise süüks pannud TCLT-le, laiendades seda vastutust ka SCTC-le ja SCC-le.

56 Oma argumentide põhjendamiseks tuginevad hagejad muu hulgas asjaolule, et SCTC-l ja SCC-l oli WWTE-s vaid kaudne osalus, et WWTE-d kontrollisid ühiselt esiteks TCLT ning teiseks WWTE president ja tema perekond, ja et „toimiku materjalid", millele komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 391 tugineb, ei tõenda, et nad olid võimelised WWTE-d otsustavalt mõjutama.

57 Hagejad leiavad, et mõiste „ühiskontroll", mida kasutatakse nõukogu 20. jaanuari 2004. aasta määruses (EÜ) nr 139/2004 kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle (ELT L 24, lk 1; ELT eriväljaanne 08/03, lk 40), ei vasta õigusele avaldada otsustavat mõju. Selle kohta märgivad nad esiteks, et seda määrust ei saa analoogia alusel käesolevas asjas kohaldada. Teiseks väidavad nad, et isegi kui eeldada, et teatud mõttes saaks sellele määrusele viidata, on „õiguse otsustavalt mõjutada tütarettevõtja kaubandusstrateegiat" määratlemiseks kohane mõiste „ainukontroll", mitte mõiste „ühiskontroll".

58 Hagejad tunnistavad, et pärast 1998. aasta maid said nad WWTE-d otsustavalt mõjutada.

59 Teise tingimuse kohta märgivad hagejad esimese argumendina, et selleks, et see tingimus oleks täidetud, peab emaettevõtja olema tütarettevõtjale andnud otsese korralduse rikkumine toime panna või olema selles vahetult osalenud. Selle väite põhjenduses viitavad nad muu hulgas komisjoni poolt vaidlustatud otsuse põhjenduses 376 tuvastatud asjaolule, et „kui [mitte arvestada] sõbralikke suhteid nende emaettevõtjate ja tütarettevõtjate vahel, siis ei ole toimikus ühtegi tõendit Universali […] ja Universal Leafi märkimisväärse sekkumise kohta [vaidlustatud otsuses] uuritud faktilistesse asjaoludesse".

60 Hagejad leiavad, et komisjon eksis, väites, et tegeliku otsustava mõju avaldamise tõendamiseks piisab, kui on tõendatud, et tütarettevõtja ei olnud turul tegutsemisvalikute määratlemisel täiesti sõltumatu, ilma et seejuures tuleks tõendada konkreetset seost rikkumisena käsitletava tegevusega. Esiteks ei toeta nende hinnangul komisjoni võetud seisukohta viimase poolt viidatud kohtupraktika. Teiseks kinnitavad nad, et see mõju peab puudutama „rikkumisega seotud kaubandusstrateegiat". Käesolevas

asjas pandi rikkumine toime toortubaka ostu turul, ehk turul, millel tegutsemisel on WWTE täielikult sõltumatu ja mis ei kuulu tema „kaubandusstrateegia või müügi" alla. Nii kritiseerivad hagejad ka asjaolu, et tõendid, millele komisjon tugines, puudutavad vaid finantseerimist ja tubaka müüki, mitte toortubaka ostu.

61 Teise argumendina väidavad hagejad, et vertikaalselt integreeritud äriühingutest koosneva kontserni korral ei saa tütarettevõtja rikkumise eest vastutust automaatselt süüks panna äriühingule, mis on kogu kontserni emaettevõtja. Selline vastutus tekib vaid sellel emaettevõtjal, kes annab asjassepuutuvale tütarettevõtjale juhiseid või kes juhib põhiosa tema tegevusest.

62 Kolmanda argumendina väidavad hagejad, et komisjon on see, kes peab tõendama, et nad andsid WWTE-le juhiseid. Nende arvates ei saa eeldada, et äriühing, kes esindab 100% teise äriühingu kapitalist, tegelikult mõjutab otsustavalt selle teise äriühingu kaubandusstrateegiat. Nad märgivad muu hulgas, et asjades, milles tehti eespool punktis 27 viidatud kohtuotsus AEG-Telefunken *vs.* komisjon, ja PVC II kohtuotsus, ei lähtunud ühenduse kohus ainult sellest eeldusest, vaid ta uuris ka põhjalikult emaettevõtja rikkumises osalemise küsimust.

63 Igal juhul ei tugine komisjon hagejate hinnangul eespool nimetatud eeldusele vastuväiteteatises ega vaidlustatud otsuses. Seetõttu ei saa ta sellele esimest korda tugineda alles kostja vastuses. Hagejad lisavad, et vaidlustatud otsuse põhjendustes 18 ja 376 märkis komisjon, et isegi juhul, kui emaettevõtja esindab 100% tütarettevõtja kapitalist, peab ta esitama täiendavaid tõendeid, et ta saaks pidada emaettevõtjat vastutavaks tütarettevõtja tegevuse eest.

64 Lisaks toonitavad hagejad asjaolu, et komisjon peab tõendama otsustava mõju tegelikku avaldamist nendest igaühe poolt. Selle kohta märgivad nad täpsemalt, et komisjon ei saa väita, et V. „täitis kohustusi kontserni juhtimise tasandil" Üldkohtu 20. märtsi 2002. aasta otsuse kohtuasjas T-31/99: ABB Asea Brown Boveri *vs.* komisjon (EKL 2002, lk II-1881) punkti 37 tähenduses. Nad märgivad, et SCC ei ole V-d kunagi nimetatud ühelegi töökohale – mistõttu ei saa teda võrrelda nimetatud kohtuotsuses käsitletavate „kõrgete juhtidega" – ja ta ei olnud ka isik, kes oleks vastutanud kogu kontserni Standard tegevuse eest teatud regioonis või riigis, või kelle ülesandeks oleks olnud kontserni asjassepuutuvas sektoris tegutsevate ettevõtjate ülemaailmne kaubandusalane juhtimine. Hagejad täpsustavad, et V. roll oli esindada Standard Commercial Tobacco Services Ltd-d (edaspidi „SCTL") Euroopas, kuid tema volitused tulenesid kohalike tütarettevõtjate – sealhulgas WWTE – juhatuse liikme staatusest, mitte SCC antud volitusest. V. ülesanded piirdusid töödeldud tubaka müügi koordineerimisega kontserni Standard rahvusvahelise müügivõrgustiku kaudu.

65 Neljandas argumendis käsitlevad hagejad 1998. aasta maile eelnenud perioodi. Nad leiavad, et komisjon ei ole esitanud piisavalt tõendeid selle kohta, et sel perioodil andis mõni nendest ettevõtjatest WWTE-le juhiseid panna toime konkurentsivastaseid tegusid. Täpsemalt märgivad nad, et vaidlustatud otsuse põhjenduses 391 esitatud asjaoludel puudub piisav tõendusjõud.

66 Viimati nimetatud teemal väidavad hagejad esiteks, et komisjon ei ole esitanud ühtki tõendit ega argumenti TCLT kohta. Nad märgivad muu hulgas, et viimane on ilma oma tegevuseta ettevõtja, mille osalus WWTE-s on puhtalt finantseering.

67 Teiseks väidavad hagejad, et V. töötas SCTL-is, mitte SCC-s. Nad lisavad, et komisjoni väide, mille kohaselt vastutas V. üldiselt kontserni Standard tegevuse eest Euroopas ja oli SCC esindaja, on väga üldine ja seetõttu täiesti põhjendamata. Igal juhul ei tõenda need asjaolud, et SCTC andis WWTE-le otseseid juhiseid panna toime konkurentsivastaseid tegusid.

68 Kolmandaks kinnitavad hagejad, et väga üldine ja seetõttu täiesti põhjendamata on ka komisjoni avaldus, et V. oli „vastutav WWTE ja emaettevõtjate vaheliste suhete eest" (vaidlustatud otsuse põhjendus 391). Nad väidavad muu hulgas, et komisjon ei tõenda, et need „suhted" hõlmasid WWTE-le juhiste andmist.

69 Neljandaks väidavad hagejad, et WWTE juhatuse 25. ja 26. märtsi 1996. aasta koosoleku protokollis, millele viidatakse vaidlustatud otsuse põhjenduses 391, mainitakse ainult SCTC-d, mistõttu ei saa need komisjoni argumendid, mis ta selle alusel esitas, käia SCC ja TCLT kohta. SCTC lisab, et see protokoll ei tõenda, et ta on andnud WWTE-le juhise panna toime konkurentsivastaseid tegusid. Nimelt konsulteeriti SCTC-ga ja ta pidi andma oma nõusoleku ainult küsimustes, mis ei puudutanud toortubaka ostu nagu töödeldud tubaka müük, või mis puudutasid erakorralisi kulusid.

70 Viiendaks märgib TCLT, et komisjon ei väitnud, et teda oleks puudutanud mõni faksidest, millele viidatakse vaidlustatud otsuse põhjenduses 391. SCC hinnangul saadeti need faksid mitte SCTC-le, vaid ühele temaga seotud ettevõtja töötajale. See et mõnes faksis mainiti nime „Standard Commercial UK", oli saatjapoolne viga, sest SCC-l puudub esindus Ühendkuningriigis. Samuti oli SCC majandusaasta aruannetes vääralt märgitud, et V. oli SCC asepresident. SCTC märgib enda kohta, et asjasse puutuvates

faksides on vaid viidatud, et on võimalik, et V. oli teadlik WWTE tegevusest, ja tema hinnangul ei saa sellest järeldada, et ta andis WWTE-le juhiseid panna toime konkurentsivastaseid tegusid.

71 Viiendas argumendis käsitlevad hagejad perioodi pärast 1998. aasta maid. Nende arvates ei ole komisjon esitanud piisavalt tõendeid selle kohta, et sel perioodil andis mõni nendest ettevõtjatest WWTE-le juhise panna toime konkurentsivastaseid tegusid.

72 Selle kohta märgivad nad esiteks, et vaidlustatud otsuse põhjendustes 396 ja 398 tuvastatud asjaolud ei puuduta SCTC-d.

73 Teiseks kritiseerivad hagejad vaidlustatud otsuse põhjenduses 398 ja lehekülje nr 313 joonealuses viites tuvastatut. Nad leiavad kõigepealt, et „pikaajalistel Hispaania tarnelepingutel", millele selles joonealuses viites viidatakse, puudub igasugune seos asjassepuutuva rikkumisega ja järelikult ei saa need tõendada, et mõni neist on andnud WWTE-le juhise panna toime konkurentsivastaseid tegusid. Edasi väidavad nad, et komisjon ei saa oma argumentatsioonis lähtuda ka WWTE juhendist. Selle kohta märgivad nad esiteks, et see juhend ei tõenda piisavalt, et SCTC andis WWTE-le juhise panna toime konkurentsieeskirjade rikkumine. Teiseks märgivad nad, et see juhend „sätestab, et SCTC annab oma nõusoleku enne lepingute sõlmimist", mis tegelikkuses tähendab seda, et „ta määrab tubakakoguse, mida võib osta Hispaaniast". Nad täpsustavad, et see nõusolek antakse iga-aastase eelarve heakskiitmise teel ja tegemist ei ole nõusolekuga, mis fikseeriks kindla ostuhinna või hinna teatud meetodi või valemi alusel. SCTC heakskiidetud eelarve raames „[viib WWTE] täiesti sõltumatult ellu

iseseisvat ostupoliitikat". Nad lisavad, et juhend on välja antud aastal 2000, mistõttu ei saa see tõendada, et SCTC-l oli otsustav mõju WWTE üle alates 1998. aasta maist.

74 Kuuendaks leiavad hagejad, et nad on õiguslikult piisavalt tõendanud, et EÜ artikli 81 lõikes 1 sätestatud rikkumise toimepanemisel tegutses WWTE turul sõltumatult, mitte nende juhiste kohaselt.

75 Selle kohta märgivad nad esiteks, et komisjon ei vaidle vastu sellele, et WWTE-l on oma kohapealne juhatus.

76 Teiseks viitavad nad asjaolule, et WWTE-l oli oma vara ja töötajad.

77 Kolmandaks kordavad nad, et SCTC osales töödeldud tubaka turustamises ja müügis, kuid WWTE oli ainus, kes vastutas toortubaka ostu eest.

78 Neljandaks väidavad hagejad, et kontsernil Standard on detsentraliseeritud struktuur ja et „Hispaania tubakaturul oli kogu kontserni tegevuses väga vähetähtis roll".

79 Viiendaks märgivad hagejad repliigis, et TCLT-l on vaid rahalised vahendid, tal puudub tegevus ja töötajad. Nad kinnitavad, et TCLT ostis töödeldud tubakat WWTE-lt ainult „formaalselt", „et WWTE raamatupidamises tulu kajastada", ja et SCTC-l puudus

igasugune huvi WWTE ostustrateegia vastu, mille kujundamine oli enamjaolt ainult WWTE presidendi ülesanne.

80 Kõiki eeltoodud argumente arvestades järeldavad hagejad, et komisjon ei ole piisavalt tõendanud, et mõni neist andis WWTE-le juhiseid panna toime konkurentsivastaseid tegusid. Komisjon on seega vääralt kohaldanud EÜ artikli 81 lõiget 1 ja määruse nr 1/2003 artikli 23 lõiget 2.

81 Esimese väite teises osas, millele tuginetakse teise võimalusena, leiavad hagejad, et komisjon on rikkunud EÜ artiklit 253, sest tema hinnang, et nad on WWTE tegude eest solidaarselt vastutavad, on puudulikult põhjendatud.

82 Teises väites märgivad hagejad, et komisjon kasutas selleks, et järeldada, et Universal, Universal Leaf Tobacco Co. Inc. (edaspidi „Universal Leaf") ja Sepi ei ole oma vastavate tütarettevõtjate tegude eest vastutavad, kahte erinevat kriteeriumi. Nimelt kontrollis ta, kas tema toimikus on esiteks „tõendei[d] Universali ja Universal Leafi märkimisväärse osaluse kohta [vaidlustatud otsuses] uuritud asjaoludes" (vaidlustatud otsuse põhjendus 376) ja teiseks „tõendeid Cetarsa ja Sepi otsese suhtlemise kohta käesoleva asja esemeks oleval teemal" (vaidlustatud otsuse põhjendus 384).

83 Komisjon ei esitanud aga mingeid tõendeid SCC, SCTC või TCLT märkimisväärse osaluse kohta WWTE toimepandud rikkumises, ega mingit käesoleva asja teemalist otsest kirjavahetust esimeste ja viimase vahel.

84 Teiseks väidavad hagejad, et komisjon kohtles Intabexi soodsamalt kui TCLT-d. Nad kritiseerivad asjaolu, et erinevalt Intabexist määratleti TCLT kui vaidlustatud otsuse adressaat ning teda peeti tema tütarettevõtja rikkumise eest vastutavaks, kuigi tema osalus oli vaid finantseering ja komisjon ei esitanud tõendeid tema märkimisväärse osaluse kohta WWTE-le etteheidetud asjaoludes.

85 Hagejad peavad täiesti asjassepuutumatuks asjaolu, et TCLT ei märkinud vastuses vastuväiteteatisele, et tema osalus WWTE-s oli vaid finantseering. Nad märgivad, et just komisjon peab tõendama, et TCLT-d võib vastutavaks pidada. Nad arvavad ka, et komisjon ei saa tulemuslikult väita, et TCLT oli aastatel 1996–1999 WWTE peamine ostja. Nimelt esiteks toimus ostutegevus ainult maksustamisega seotud põhjustel ja tegelikult ei saanud TCLT ühtki tubakatarnet. Teiseks ei ole komisjon sellele argumendile tuginenud vaidlustatud otsuses.

86 Kolmandaks toonitavad hagejad, et nad ei tugine enda õigustamiseks õigusnormi rikkumisele, mis pandi toime kolmanda isiku heaks. Nad märgivad täpsemalt, et nad ei väida, et komisjon on õigusvastaselt jätnud Universali, Universal Leafi, Sepi või Intabexi vastutusele võtmata või vaidlustatud otsuse neile adresseerimata. Nad leiavad, et kui komisjon on seisukohal – ja tuginedes kindlale kriteeriumile –, et ettevõtja ei ole vaidlustatud otsuse adressaat, siis peab ta sama kriteeriumi mittediskrimineerivalt kohaldama kõigile ülejäänud asjassepuutuvatele ettevõtjatele.

87 Komisjon leiab, et esimene väide tuleb põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

88 Esimeses argumendis jagab komisjon hagejate seisukohta, et selleks, et emaettevõtjat saaks pidada vastutavaks mõne tema tütarettevõtja rikkumise eest, peab esiteks emaettevõtja olema olnud võimeline tütarettevõtja kaubandustegevust otsustavalt mõjutama ja teiseks olema seda mõju ka tegelikult avaldanud.

89 Nendest esimese tingimuse kohta märgib komisjon, et selle on seadusandja määruses nr 139/2004 suhteliselt täpselt määratlenud. Ta viitab täpsemalt nimetatud määruse artikli 3 lõigetele 2 ja 3. Samuti lükkab ta kõrvale hagejate argumendi, et mõjutamine on „otsustav" ainult siis, kui teostatakse „ainukontrolli" (vt eespool punkt 57).

90 Teise tingimuse osas, millele viidatakse eespool punktis 88, vaidleb komisjon vastu hagejate seisukohale, et see tingimus nõuab, et emaettevõtja peab olema andnud tütarettevõtjale EÜ artikli 81 rikkumise korralduse või rikkumisest ise otseselt osa võtnud. Ta kinnitab, et selle tingimuse lahtimõtestamisel viidatakse kohtupraktikas pidevalt tütarettevõtja sõltumatuse puudumisele määratleda turul oma tegutsemisvalikuid, ilma et tuleks tõendada konkreetset seost rikkumisega.

91 Komisjon väidab, et üks tõenditest, millest nähtub tütarettevõtja strateegia tegelik kontrollimine, on asjaolu, et emaettevõtja esindaja on tütarettevõtja juhatuses. Ta lisab, et tütarettevõtja on nähtavasti vähem sõltumatu, kui ta tegutseb samal turul kui tema emaettevõtja või kui ta tegutseb viimati nimetatud turuga tugevalt seotud turul. Lisaks nendele üldisematele asjaoludele võivad ka teatud konkreetsed asjaolud aidata tõendada, et emaettevõtja võttis osa tütarettevõtja kaubandusstrateegia kujundamisest või et ta seadis sisse mehhanismid, mis võimaldavad tal teostada järelevalvet oma tütarettevõtja tegevuse üle.

92 Komisjon lisab, et kohtupraktikas nõustutakse sellega, et kui emaettevõtjale kuulub tütarettevõtjas 100% osalus, eeldatakse, et ta rakendab oma võimu mõjutada tütarettevõtja tegevust. Emaettevõtja võib selle eelduse ümber lükata, esitades tõendeid, millest nähtub, et tegelikult tegutseb tütarettevõtja turul sõltumatult.

93 Komisjon täpsustab, et eespool viidatud eeldus kehtib nii juhul, kui emaettevõtjale kuulub tütarettevõtjas otse 100% osalus, kui ka juhul, kui see osalus kuulub talle kaudselt.

94 Teises argumendis analüüsib komisjon perioodi enne maid 1998.

95 Selle kohta märgib ta esiteks, et vaidlustatud otsuse põhjendustes 388, 390 ja 391 tõendas ta õiguslikult piisavalt, et sel perioodil oli hagejatel võimalus WWTE-d otsustavalt mõjutada.

96 Teiseks, komisjoni hinnangul on vaidlustatud otsuse põhjenduses 391 esitatud mitu asjaolu, mis tõendavad, et WWTE emaettevõtjad seadsid sisse vajalikud mehhanismid selleks, et tõhusalt WWTE kaubandustegevust otsustavalt mõjutada. Ta täpsustab, et parim objektiivne kriteerium määratlemaks, kas emaettevõtja sai otsustavat mõju avaldada, on see, kas seda mõju tegelikult avaldati.

97 Nende asjaolude osas toonitab komisjon kõigepealt V. rolli ja kohustusi kontsernis Standard. Ta leiab muu hulgas, et hagejad ei saa argumentatsioonis tugineda

asjaolule, et V. ei olnud SCC, SCTC või TCLT töötaja ega olnud ka mõnes eespool nimetatud äriühingus „corporate officer" ametikohal. Oluline on vaid teada, kas tal „olid ametiülesanded kontserni juhtimise tasandil" (eespool punktis 64 viidatud kohtuotsus ABB Asea Brown Boveri *vs.* komisjon, punkt 37).

98 Edasi viitab komisjon WWTE juhatuse 25. ja 26. märtsi 1996. aasta koosoleku protokollile.

99 Komisjon väidab ka, et vaidlustatud otsuse põhjenduses 391 mainitud kirjavahetus tõendab, et WWTE president teavitas V-d mitte ainult selle äriühingu tubakaostutegevusest, vaid ka teiste töötlejatega sõlmitud hinna- ja kogusekokkulepetest.

100 Kolmandaks väidab komisjon, et see, et kontsernist Standard oli TCLT-l ainsana otsene osalus WWTE-s, ei takista SCC-d ja SCTC-d WWTE-d otsustavalt mõjutamast. Ta väidab, et mitmed tõendid tõendavad WWTE ja hagejate vahelise seose esinemist. Ta toob muu hulgas esile, et TCLT nimetas kaks neljast WWTE juhatuse liikmest ning oli aastatel 1996–1999 viimse peamine klient, et SCTC tegutseb tubaka töötlemise ja turustamise sektoris ja oli WWTE peamine klient alates aastast 2000, ja et SCC asepresident, kes vastutas tubakasektori tegevuse eest Euroopas, oli WWTE juhatuse liige. Ta leiab, et selles kontsernis on igal äriühingul kindel roll: WWTE ostab Hispaanias toortubakat ja töötleb seda; tema toodangu ostavad seejärel otse TCLT ja SCTC; viimased turustavad selle toodangu SCC müügivõrgustiku kaudu ja SCC koordineerib kontserni erinevate korralduslike äriühingute tegevust.

101 Komisjon järeldab kõigest eeltoodust, et ta ei rikkunud ühtegi õigusnormi, tuvastades, et enne 1998. aasta maid olid WWTE ja kontsern Standard sama majandusüksus, ja et hagejad olid trahvi maksmise eest solidaarselt vastutavad.

102 Kolmandas argumendis käsitleb komisjon 1998. aasta maile järgnenud perioodi.

103 Esiteks märgib ta, et hagejad ei vaidlusta, et sel perioodil võisid nad WWTE-d otsustavalt mõjutada.

104 Teiseks märgib komisjon, et alates 1998. aasta maist oli kontsernil Standard ainukontroll WWTE üle ning alates oktoobrist 1998 on tal WWTE kapitalis 100% osalus. Tema hinnangul võis ta seega õiguspäraselt eeldada, et hagejad mõjutasid otsustavalt oma tütarettevõtja kaubandusstrateegiat.

105 Komisjon lükkab tagasi hagejate argumendi, et vaidlustatud otsuses WWTE rikkumise eest neile vastutuse omistamisel ei tuginenud ta sellele eeldusele. Eriti ei ole ta nõus tõlgendusega, mille hagejad annavad vaidlustatud otsuse põhjendusele 376 (vt eespool punkt 59), kinnitades, et nii sellest vaidlustatud otsuse põhjendusest kui ka põhjendusest 18 tuleneb, et „põhjus, miks [ta] [seda otsust] ei adresseerinud Intabexile ja Universalile, nähtus nende poolt vastuväiteteatise vastuses ja ärakuulamisel esitatud märkustest, mis olid piisavad, et ümber lükata mis tahes eeldus tegeliku kontrolli teostamise üle nende tütarettevõtjate kapitalis esindatuse alusel". Ta täpsustab, et ta ei saanud sellest eeldusest lähtuda Taese puhul, sest tema emaettevõtjate, st Universali ja Universal Leafi osalus Taese kapitalis oli vaid 90%. Mis puudutab Deltafinat,

keda kontrollivad 100% Universal ja Universal Leaf, siis leidis komisjon, et Universal ja Universal Leaf on suutnud eespool nimetatud eelduse ümber lükata ja et hagejad ei ole kunagi väitnud, et nende toimikus on asjaolusid, mis tõendavad, et need emaettevõtjad mõjutavad otsustavalt nimetatud tütarettevõtja tegevust.

106 Kolmandaks märgib komisjon, et vaidlustatud otsuse põhjendustes 395–398 toob ta välja täiendavad asjaolud, mis toetavad tema järeldust, et tegelikult hagejad tõesti mõjutasid otsustavalt WWTE kaubandusstrateegiat.

107 Komisjon tugineb eelkõige SCTC direktorite komitee poolt V-le saadetud memorandumi „pikaajalised Hispaania tarnelepingud" teatud lõikudele (vaidlustatud otsuse põhjendus 396 ja joonealune märkus leheküljel nr 313).

108 Veel üks asjaolu, millele komisjon tugines, on vaidlustatud otsuse põhjenduses 398 ja lehekülje nr 314 joonealuses viites mainitud asjaolu, et WWTE majandusaasta eelarve kiitis heaks juhatus, kes pidi „arvestama emaettevõtja esitatud muudatusettepanekutega".

109 Komisjon viitab ka WWTE juhendiga seotud asjaoludele, mis on tuvastatud vaidlustatud otsuse põhjenduses 398. Ta märgib eriti, et hagejad möönavad, et enne kui WWTE president lepingute sõlmimist menetlema hakkas, pidi SCTC tubakaostu eelarve heaks kiitma.

110 Komisjon lisab, et tema toimik sisaldab palju muid näiteid, mis tõendavad, et hagejad mõjutasid otsustavalt WWTE-d.

111 Neljandaks väidab komisjon, et hagejate esitatud asjaolud, mida on korratud eespool punktides 75–79, ei tõenda õiguslikult piisavalt, et WWTE tegutses turul sõltumatult.

112 Teise väite kohta märgib komisjon, et ta ei nõustu argumendiga, et ta on rikkunud võrdse kohtlemise põhimõtet.

113 Kõigepealt meenutab ta, et vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale peab võrdse kohtlemise põhimõtte järgimisel arvestama seaduslikkuse põhimõttega, mille kohaselt ei saa keegi enda huvides tugineda kolmanda isiku kasuks toime pandud õigusnormi rikkumisele. Tema hinnangul ei puutu seega hagejate vastutuse hindamisel asjasse see, et võib selguda, et vaidlustatud otsust ei adresseeritud teatud ettevõtjatele, kes olid hagejatega sarnases olukorras.

114 Edasi märgib komisjon esimese argumendina, et hagejate olukord erines Universali, Universal Leafi ja Sepi olukorrast, mistõttu ei saa käesolevas asjas tekkida võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumise küsimust. Täpsemalt, viidates vaidlustatud otsuse põhjendustele 18, 375, 376, 384 ja 385, kinnitab ta, et tal puuduvad piisavad tõendid järeldamaks, et Taes, Deltafina ja Cetarsa ei tegutsenud kaubanduslikus plaanis oma vastavatest emaettevõtjatest sõltumatult.

115 Esiteks, mis puudutab Taest ja Deltafinat, siis märgib komisjon, et esialgu adresseeris ta vastuväiteteatise mitte ainult nendele ettevõtjatele, vaid ka nende kahe emaettevõtjatele. Vastuväiteteatise vastustes ja ärakuulamisel esitasid need emaettevõtjad aga „üksikasjalikke ja veenvaid" argumente, mis viisid ta järelduseni, et nad ei moodusta Taese ja Deltafinaga üht majandusüksust.

116 Komisjon väidab, et vaidlustatud otsuse põhjenduse 376 lõiku, millele hagejad viitavad (vt eespool punktid 59 ja 82), tuleb tõlgendada „[selle] otsuse põhjendust 18 ja otsust kui tervikut arvestades". Ta toonitab asjaolu, et mitte üheski vaidlustatud otsuse lõigus ei ole ta kinnitanud, et selleks, et tütarettevõtja rikkumist saaks emaettevõtjale süüks panna, tuleb tõendada selle emaettevõtja „märkimisväärset osalust" rikkumises. Tuginedes vaidlustatud otsuse põhjenduses 376 „selles otsuses uuritavates asjaoludes märkimisväärse osalemise […]" puudumisele, viitas ta „selliste oluliste faktide puudumisele, mis tõendaksid otsustavat mõjutamist". Samas hagejate puhul need olulised faktid esinesid.

117 Mis puudutab täpsemalt Deltafinat, siis märgib komisjon, et vaidlustatud otsuse põhjenduses 376 tahtis ta vaid esile tuua, et Universal ja Universal Leaf olid esitanud argumente, mis tõendasid nende tütarettevõtja kaubandusalast sõltumatust ja nad olid seega „eelduse ümber lükanud". Ta märgib, et „on võimalik, et [selle põhjenduse] sõnastus ei ole kõige parem", kuid tema hinnangul ei saa see panna hagejaid uskuma, et ta oleks saanud pidada Universalit ja Universal Leafi Deltafina tegevuse eest vastutavaks vaid siis, kui ta oleks esitanud tõendeid nende otsese osaluse kohta rikkumises.

118 Vastates aga Üldkohtu poolt menetlust korraldavate meetmete (vt eespool punkt 48) raames esitatud küsimusele täpsustada eespool punktis 115 mainitud „üksikasjalikke ja veenvaid" argumente, möönis komisjon, et erinevalt sellest, mis ta oli oma menetlusdokumentides märkinud, ei jätnud ta Deltafina rikkumist Universalile ja Universal

Leafile süüks panemata seepärast, et nad suutsid haldusmenetluses ümber lükata eelduse, mis tulenes asjaolust, et neile kuulus 100% Deltafina aktsiatest. Ta märkis, et tänaseks on tehtud palju kohtulahendeid, mis toetavad tema seisukohta, et kui emaettevõtja esindab kogu tütarettevõtja kapitali, piisab juba sellest „iseenesest ja üksi", et eeldada, et emaettevõtja tegelikult mõjutab otsustavalt tütarettevõtja tegevust. Kuid vaidlustatud otsuse vastuvõtmise ajal oli ta seisukohal, et „sellesse eeldusesse tuleb suhtuda ettevaatlikult ja emaettevõtjate vastutuse tuvastamist tuleb võimaluse korral toetada kahel viisil: tugineda kõnealusele eeldusele 100% osalusega tütarettevõtjate puhul ja vaielda vastu mis tahes katsele seda eeldust ümber lükata, tõendades täiendavate tõendite abil just tegelikku otsustavat mõjutamist". Ta lisab, et kuna tema toimikus ei olnud ühtegi konkreetset tõendit, mis tõendaks, et Universal ja Universal Leaf tegelikult Deltafina kaubandustegevust nii mõjutasid, otsustas ta nendele emaettevõtjatele Deltafina rikkumist mitte süüks panna. Komisjon täpsustas, et ta kaldus Deltafina puhul sellele eeldusele mitte tuginema ka seetõttu, et viimane ei tegutsenud Hispaanias toortubaka ostu ja esmase töötlemise turul.

119 Teiseks, mis puudutab Cetarsat, siis märgib komisjon, et see äriühing kuulub Sepile, mis on riigi osalusega valdusäriühing, mis osaleb Hispaanias käimasolevas riigi poolt toetatavate tööstusettevõtjate erastamises ja mille üle teostab järelevalvet Hispaania majandus- ja rahandusminister. Ta väidab, meenutades selles osas vaidlustatud otsuse põhjenduses 384 (vt eespool punkt 30) tuvastatud asjaolusid, et tema toimikus ei ole ühtegi tõendit, millest nähtuks, et Cetrasa ei otsustanud oma kaubandustegevuse üle täiesti sõltumatult. Ta lisab, et nimetatud põhjendust ei saa tõlgendada nii, et põhjus, miks Sepi Cetarsa tegevuse eest ei vastutanud, oli tõendite puudumine nende

kahe ettevõtja vahelise otsese suhtlemise kohta. Ta märgib, et selles põhjenduses vastas ta haldusmenetluses Dimoni esitatud konkreetsetele argumentidele ja keskendus viimati nimetatud äriühingu ja Sepi erinevustele.

120 Teises argumendis väidab komisjon, et TCLT olukord erines Intabexi olukorrast.

121 Ta märgib, et vaidlustatud otsuses asus ta seisukohale, et Intabex oli vastuses vastuväiteteatisele tõendanud, et kuna tema osalus Agroexpansiónis oli vaid finantseering, ei saanud ta kuidagi seda äriühingut otsustavalt mõjutada. TCLT ei esitanud aga oma vastuses vastuväiteteatisele ühtegi sellekohast argumenti. Komisjon lisab, et igal juhul oli TCLT aastatel 1996–1999 WWTE peamine klient ning seetõttu erinevas olukorras kui Intabex.

2. *Üldkohtu hinnang*

Sissejuhatavad märkused tütarettevõtja rikkumise emaettevõtjale süükspanemise kohta

122 Tuleb meenutada, et ühenduse konkurentsiõigus reguleerib ettevõtjate tegevust (Euroopa Kohtu 7. jaanuari 2004. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ja C-219/00 P: Aalborg Portland jt *vs*. komisjon, EKL 2004, lk I-123, punkt 59) ja et ettevõtja mõiste hõlmab mis tahes majandustegevusega tegelevat üksust, sõltumata selle üksuse õiguslikust vormist

ja rahastamisviisist (Euroopa Kohtu 28. juuni 2005. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ja C-213/02 P: Dansk Rørindustri jt *vs*. komisjon, EKL 2005, lk I-5425, punkt 112).

123 Kohtupraktikas on samuti täpsustatud, et ettevõtjat tuleb selles kontekstis mõista majandusüksusena isegi siis, kui see majandusüksus koosneb õiguslikult mitmest füüsilisest või juriidilisest isikust (Euroopa Kohtu 14. detsembri 2006. aasta otsus kohtuasjas C-217/05: Confederación Española de Empresarios de Estaciones de Servicio, EKL 2006, lk I-11987, punkt 40, ja Üldkohtu 15. septembri 2005. aasta otsus kohtuasjas T-325/01: DaimlerChrysler *vs*. komisjon, EKL 2005, lk II-3319, punkt 85).

124 Kui see majandusüksus rikub konkurentsieeskirju, tuleb tal isikliku vastutuse põhimõtte alusel ka selle rikkumise eest vastutada (vt selle kohta Euroopa Kohtu 8. juuli 1999. aasta otsus kohtuasjas C-49/92 P: komisjon *vs.* Anic Partecipazioni, EKL 1999, lk I-4125, punkt 145; 16. novembri 2000. aasta otsus kohtuasjas C-279/98 P: Cascades *vs*. komisjon, EKL 2000, lk I-9693, punkt 78, ja 11. detsembri 2007. aasta otsus kohtuasjas C-280/06: ETI jt, EKL 2007, lk I-10893, punkt 39).

125 Ühenduse konkurentsiõiguse rikkumine tuleb üheselt süüks panna õigussubjektile, kellele võidakse trahv määrata. Konkurentsiõiguse valdkonnas komisjoni vastuvõetud otsuste kohaldamiseks ja täitmiseks on aga vaja adressaadina tuvastada õigusvõimeline üksus (vt selle kohta eespool punktis 27 viidatud PVC II kohtuotsus, punkt 978).

126 Väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et tütarettevõtja tegevuse võib emaettevõtjale süüks panna eelkõige siis, kui tütarettevõtja – olgugi et tal on eraldi õigusvõime – ei otsusta oma tegutsemise üle turul sõltumatult, vaid rakendab peamiselt talle emaettevõtja poolt antud juhiseid (vt selle kohta eespool punktis 27 viidatud kohtuotsus Imperial Chemical Industries *vs*. komisjon, punktid 132 ja 133; 14. juuli 1972. aasta otsus kohtuasjas 52/69: Geigy *vs*. komisjon, EKL 1972, lk 787, punkt 44, ja

21. veebruari 1973. aasta otsus kohtuasjas 6/72: Europemballage ja Continental Can *vs.* komisjon, EKL 1973, lk 215, punkt 15), arvestades eelkõige majanduslikke, organisatsioonilisi ja õiguslikke sidemeid, mis ühendavad neid kahte õiguslikku üksust (vt analoogia alusel eespool punktis 117 viidatud kohtuotsus Dansk Rørindustri jt *vs.* komisjon, punkt 117, ja eespool punktis 124 viidatud kohtuotsus ETI jt, punkt 49).

127 Sellises olukorras on emaettevõtja ja tütarettevõtja sama majandusüksus ja moodustavad seega ühe ettevõtja käesoleva kohtuotsuse punktides 122 ja 123 viidatud kohtupraktika tähenduses. Seega võib komisjon trahve määrava otsuse emaettevõtjale adresseerida seetõttu, et emaettevõtja ja tema tütarettevõtja kujutavad endast ühte ettevõtjat EÜ artikli 81 tähenduses ning mitte seetõttu, et emaettevõtja ja tema tütarettevõtja vahel on rikkumisele ässitav side või et emaettevõtja on lausa rikkumisest osa võtnud (Üldkohtu 12. detsembri 2007. aasta otsus kohtuasjas T-112/05: Akzo Nobel jt *vs.* komisjon, EKL 2007, lk II-5049, punkt 58).

128 Samuti tuleneb väljakujunenud kohtupraktikast, et komisjon ei saa piirduda ainult selle tuvastamisega, et emaettevõtja on võimeline tütarettevõtja tegevust otsustavalt mõjutama, vaid ta peab kontrollima, kas seda mõju ka tegelikult avaldati (vt selle kohta eespool punktis 27 viidatud kohtuotsused Imperial Chemical Industries *vs.* komisjon, punkt 137, ja AEG-Telefunken *vs.* komisjon, punkt 50).

129 Niisuguses spetsiifilises olukorras, kus emaettevõtja esindab 100% sellise tütarettevõtja kapitalist, kes on toime pannud ühenduse konkurentsiõiguse rikkumise, võib esiteks emaettevõtja selle tütarettevõtja tegevust otsustavalt mõjutada (vt selle kohta eespool punktis 27 viidatud kohtuotsus Imperial Chemical Industries *vs.* komisjon, punktid 136 ja 137) ning teiseks kehtib lihtne eeldus, et emaettevõtja ka tegelikult mõjutab otsustavalt oma tütarettevõtja tegevust (vt selle kohta eespool punktis 27 viidatud kohtuotsus AEG-Telefunken *vs.* komisjon, punkt 50, ja PVC II kohtuotsus, punktid 961 ja 984).

130 Seega võib komisjon eeldada, et emaettevõtja mõjutab otsustavalt tütarettevõtja kaubandusstrateegiat, kui ta tõendab, et emaettevõtja esindab kogu tütarettevõtja kapitali. Komisjon saab sel juhul pidada emaettevõtjat tütarettevõtjale määratud trahvi maksmise eest solidaarselt vastutavaks, v.a kui see emaettevõtja – kelle kohustus on see eeldus ümber lükata – esitab piisavalt tõendeid, et tema tütarettevõtja tegutseb turul sõltumatult (vt selle kohta eespool punktis 27 viidatud kohtuotsus Stora Kopparbergs Bergslags *vs*. komisjon, punkt 29).

131 Kuigi on tõsi, et Euroopa Kohus tugines eespool punktis 27 viidatud kohtuotsuse Stora Kopparbergs Bergslags *vs*. komisjon punktides 28 ja 29 lisaks 100% osalusele tütarettevõtja kapitalis ka muudele asjaoludele nagu see, et emaettevõtja mõju tütarettevõtja kaubandusstrateegiale ei vaidlustatud ja äriühinguid esindati haldusmenetluses koos, tõstis Euroopa Kohus need asjaolud esile siiski üksnes eesmärgiga tuua välja kõik tõendid, millele Üldohus oli oma põhjendused rajanud, mitte eesmärgiga seada eespool punktis 129 nimetatud eelduse kohaldamise võimalust sõltuvusse sellest, kas on esitatud täiendavaid tõendeid emaettevõtja tegeliku otsustava mõjutamise kohta (Üldkohtu 8. oktoobri 2008. aasta otsus kohtuasjas T-69/04: Schunk ja Schunk Kohlenstoff-Technik *vs*. komisjon, EKL 2008, lk II-2567, punkt 57).

132 Lõpuks tuleb täpsustada, et eeldust, mis kehtib kogu kapitali esindamise korral, võib kohaldada mitte ainult juhul, kui näiteks emaettevõtja ja tütarettevõtja vahel esineb otsene side, vaid ka juhul nagu käesolevas asjas, kui see suhe on kaudne, toimides teise tütarettevõtja kaudu.

Kriteeriumid, millest komisjon vaidlustatud otsuses tütarettevõtja rikkumise emaettevõtjale süükspanemisel lähtus

133 Vaidlustatud otsusest nähtub, et emaettevõtjale tütarettevõtja rikkumise süükspanemisel ja seetõttu emaettevõtja lisamisel selle otsuse adressaatide hulka ning tema tunnistamisel solidaarselt vastutavaks tütarettevõtjale määratud trahvi tasumise eest oli komisjoni arutluskäik järgmine.

134 Komisjon lähtus eeldusest, et selline süüksarvamine on võimalik, kuna emaettevõtja ja tütarettevõtja moodustavad ühe ja sama majandusüksuse ning seetõttu ka ühe ettevõtja EÜ artikli 81 tähenduses (vt vaidlustatud otsuse põhjendus 374).

135 Keskne asjaolu, millele komisjon tugines, et tuvastada, et emaettevõtja ja tütarettevõtja sellises suhtes on, oli viimase turul tegutsemise sõltumatuse puudumine (vt vaidlustatud otsuse põhjendus 371); selle sõltumatuse puudumise tõttu mõjutaski emaettevõtja tütarettevõtja tegevust „otsustavalt" (vaidlustatud otsuse põhjendused 18, 372, 373, 378, 380, 381, 383, 391, 392, 397, 399, 400, 422 ja 441).

136 Komisjon oli seisukohal, et ei piisa, kui ta tuvastab, et emaettevõtja võis oma tütarettevõtja tegevust otsustavalt mõjutada, vaid ta oli kohustatud ka tõendama, et seda mõju tegelikult avaldati (vt eelkõige vaidlustatud otsuse põhjendused 18, 376, 384, 391, 392, 397, 399 ja 400).

137 Nii tuleneb muu hulgas vaidlustatud otsuse põhjendusest 384, et komisjoni hinnangul ei tulnud Sepile süüks panna tema peaaegu et 80% osalusega tütarettevõtja Cetarsa toimepandud rikkumist, sest tema toimikus ei olnud ühtki tõendit selle kohta, et viimane ei otsustanud oma turul tegutsemise üle sõltumatult. Vastupidi hagejate väidetule (vt eespool punkti 82) ei saa selles põhjenduses tuvastatut, et toimikus ei ole tõendeid „Cetarsa ja Sepi otsese suhtlemise kohta käesoleva asja esemeks oleval teemal", tõlgendada nii, et just selle asjaolu tõttu otsustas komisjon Sepit vastutusele mitte võtta. Nimelt soovis komisjon selle asjaolu esiletoomisega vastata Dimoni poolt vastuväiteteatise vastuses esitatud argumendile, et võrreldes Sepiga koheldakse teda diskrimineerivalt, sest kuigi Sepi, nagu Dimon, oli igati teadlik asjassepuutuva õigusvastase tegevusega tegelemisest, ei peetud teda tütarettevõtja rikkumise eest vastutavaks. Tuleb ka lisada, et vaidlustatud otsuse põhjenduses 384 esitab komisjon kolm täiendavat kaalutlust, miks Dimoni olukord erineb Sepi olukorrast ja miks on põhjendatud otsus viimast vastutusele mitte võtta.

138 Ka vaidlustatud otsuse põhjendusest 18 tuleneb, et põhjus, miks komisjon ei pidanud Universalit ega tema 100% osalusega tütarettevõtjat Universal Leaf vastutavaks viimase 90% osalusega tütarettevõtja Taes rikkumise eest, oli piisavate tõendite puudumine selle kohta, et nad Taest otsustavalt mõjutasid.

139 Perioodi osas enne 1998. aasta maid kohaldas komisjon hagejate suhtes samu põhimõtteid. Nii oli ta esimene ülesanne tõendada, et hagejad, WWTE president ja tema perekond kontrollisid ühiselt WWTE-d ning ta jõudis järeldusele, et nad võisid selle äriühingu tegevust otsustavalt mõjutada (vt vaidlustatud otsuse

põhjendused 388–391). Seejärel tõendas ta, et hagejad ka tegelikult WWTE tegevust otsustavalt mõjutasid (vt vaidlustatud otsuse põhjendused 391, 392 ja 400).

140 Lisaks tõi komisjon esile asjaolu, et spetsiifilises olukorras, kus emaettevõtja esindab kogu tütarettevõtja kapitali, võib ta kohtupraktika kohaselt eeldada, et esimene ka tegelikult teise tegevust otsustavalt mõjutab (vt vaidlustatud otsuse põhjendus 372).

141 Samas otsustas komisjon käesolevas asjas, et sellises olukorras emaettevõtjatele tütarettevõtjate toimepandud rikkumise süükspanemiseks ei saa tugineda üksnes sellele eeldusele, vaid seda tuleb põhjendada ning seetõttu tuleb tugineda ka faktilistele asjaoludele, mis tõendavad, et need emaettevõtjad ka tegelikult mõjutasid otsustavalt oma tütarettevõtjaid (vt eelkõige vaidlustatud otsuse põhjendused 372, 375, 376 ja 378).

142 Nii nähtub vaidlustatud otsuse põhjendusest 18 selgelt, et komisjon ei pidanud Deltafina otseseid ja kaudseid emaettevõtjaid, st Universalit ja Universal Leafi – olenemata sellest, et nad kontrollisid Deltafinat 100% – nende tütarettevõtja rikkumise eest vastutavaks seetõttu, et tal puudusid piisavad tõendid selle kohta, et need emaettevõtjad ka tegelikult seda tütarettevõtjat otsustavalt mõjutasid. Vaidlustatud otsuse põhjenduse 376 lõiku, millele hagejad viitavad (vt eespool punktid 59 ja 82), tuleb tõlgendada sama moodi. Tuleb aga kinnitada, et selle lõigu sõnastus on natuke ebaselge. Kuid kui seda lugeda koos selle otsuse põhjendusega 18, ja arvestades otsuse konteksti, ei saa seda tõlgendada nii, et põhjus, miks komisjon rikkumist nendele kahele emaettevõtjale – või mis tahes muule emaettevõtjale – süüks ei pannud, on asjaolu, et nad rikkumises ei osalenud.

143 Samuti nähtub sama selgelt vaidlustatud otsuse põhjendusest 18, et komisjon ei pannud Agroexpansióni otsesele emaettevõtjale, st Intabexile, kes kontrollis Agroexpansióni 100%, tema tütarettevõtja rikkumist süüks seetõttu, et tal puudusid tõendid selle kohta, et Intabex seda tütarettevõtjat tegelikult otsustavalt mõjutas, arvestades, et tema osalus selles äriühingus oli ainult finantseering (vt ka vaidlustatud otsuse põhjendus 376).

144 Kuid just see, et tal olid tõendid Agroexpansióni kaudse emaettevõtja Dimoni kohta ja see, et viimasele kuulus kogu osalus esimese kapitalis, viis komisjoni rikkumise süükspanemiseni sellele emaettevõtjale (vt eelkõige vaidlustatud otsuse põhjendused 375 ja 378–380).

145 Komisjon kasutas sama lähenemist ka hagejate suhtes ajavahemiku 1998. aasta maist kuni vaidlustatud otsuse vastuvõtmiseni osas. Seega selleks, et tunnistada nad WWTE tegevuse eest vastutavaks, ei piirdunud ta tuginemisega eeldusele, mis tulenes asjaolust, et nad esindasid kogu – või vaid paari kuu jooksul peaaegu kogu – WWTE kapitali (vt vaidlustatud otsuse põhjendused 375 ja 393), vaid ta võttis arvesse ka teatud täiendavaid asjaolusid, mis tõendasid, et nad ka tegelikult mõjutasid otsustavalt selle äriühingu tegevust (vt vaidlustatud otsuse põhjendused 375, 396 ja 398). Komisjon lisas, et SCC poolt vastuväiteteatise vastuses esitatud argumendid, millega taheti tõendada, et WWTE tegutses turul sõltumatult, ei olnud määrava tähtsusega (vt vaidlustatud otsuse põhjendus 399).

146 Samuti tuleb täpsustada, et komisjon ei kasutanud seda lähenemist mitte ainult kaudsete emaettevõtjate suhtes, vaid ka otseste emaettevõtjate suhtes, nagu seda tõendavad Universal Leafi, Intabexi, SCTC ja TCLT juhtumid.

147 Lõpuks tuleb märkida, et ühes Üldkohtu kirjalikule küsimusele antud vastuses ja kohtuistungil kinnitas komisjon, et vaidlustatud otsuses otsustas ta nende tütarettevõtjate osas, mida emaettevõtjad kontrollisid 100%, tütarettevõtjate rikkumise süükspanemisel emaettevõtjatele mitte tugineda ainult eespool punktides 129, 130 ja 140 viidatud eeldusele, vaid võtta arvesse ka täiendavaid asjaolusid, mis tegelikku otsustavat mõjutamist tõendavad. Ta põhjendas seda lähenemist asjaoluga, et arvestades vaidlustatud otsuse vastuvõtmise ajal kehtinud asjassepuutuvat kohtupraktikat, pidas ta kindluse mõttes vajalikuks tõendada emaettevõtjate vastutust „kahel alusel".

Esimese väite teine osa

148 Esiteks tuleb uurida esimese väite teist osa, milles hagejad väidavad, et komisjon ei ole piisavalt põhjendanud oma otsust WWTE konkurentsivastane tegevus neile süüks panna.

149 Väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et EÜ artiklis 253 nõutud põhjendus peab vastama asjassepuutuva õigusakti olemusele ning sellest peab selgelt ja üheselt nähtuma akti vastu võtnud institutsiooni arutluskäik, mis võimaldab huvitatud isikutel võetud meetme põhjuseid mõista ning pädeval kohtul järelevalvet teostada. Põhjenduse nõude hindamisel tuleb arvesse võtta juhtumi asjaolusid, eelkõige akti sisu, põhjenduste olemust ning selgituste saamise huvi, mis võib olla akti adressaatidel või teistel isikutel, keda akt otseselt ja isiklikult puudutab. Ei ole nõutud, et põhjendus täpsustaks kõiki asjakohaseid faktilisi ja õiguslikke asjaolusid, kuna otsuse põhjenduste vastavust EÜ artikli 253 nõuetele tuleb hinnata mitte ainult selle sõnastust, vaid ka konteksti ja kõiki asjaomast valdkonda reguleerivaid õigusnorme silmas pidades (vt eelkõige Euroopa Kohtu 2. aprilli 1998. aasta otsus kohtuasjas C-367/95 P: komisjon

vs. Sytraval ja Brink's France, EKL 1998, lk I-1719, punkt 63 ja seal viidatud kohtupraktika, ning Üldkohtu 4. juuli 2006. aasta otsus kohtuasjas T-304/02: Hoek Loos *vs*. komisjon, EKL 2006, lk II-1887, punkt 58).

150 Samuti tuleneb väljakujunenud kohtupraktikast, et juhul kui EÜ artikli 81 kohaldamise otsus puudutab mitut adressaati ja tekitab probleemi rikkumise süükspanemise seisukohalt, peab see olema piisavalt põhjendatud iga adressaadi osas, eriti nende osas, kes vastavalt sellele otsusele vastutavad rikkumise tagajärgede eest (Üldkohtu 28. aprilli 1994. aasta otsus kohtuasjas T-38/92: AWS Benelux *vs*. komisjon, EKL 1994, lk II-211, punkt 26, ja 27. septembri 2006. aasta otsus kohtuasjas T-330/01: Akzo Nobel *vs*. komisjon, EKL 2006, lk II-3389, punkt 93).

151 Käesolevas asjas tuleneb vaidlustatud otsuse adressaate puudutavast vaidlustatud otsuse osast, mille kokkuvõtte on esitatud eespool punktides 25–40, ning eespool punktides 133–146 tuvastatust, et selles otsuses põhjendas komisjon piisavalt, miks ta otsustas WWTE rikkumise hagejatele süüks panna. Viidates Euroopa Kohtu ja Üldkohtu lahenditele, esitas komisjon põhimõtted, millest lähtudes ta selle otsuse adressaadid kindlaks tegi. Mis puutub täpsemalt hagejatesse, siis eristas ta kaht ajavahemikku: esimene 1995. aastast kuni 1998. aasta maini ning teine viimati nimetatud kuust kuni vaidlustatud otsuse vastuvõtmiseni. Esimese perioodi osas märkis komisjon kõigepealt, et WWTE üle teostasid ühiskontrolli hagejad ning WWTE president ja tema perekonna kaks liiget, leides seejärel, et tema käsutuses on faktid – tuues need faktid esile –, mis tõendavad, et hagejad tegelikult mõjutasid otsustavalt WWTE tegevust. Teise perioodi kohta märkis komisjon kõigepealt, et hagejad esindasid (paari kuu jooksul) peaaegu kogu WWTE kapitali ja hiljem kogu tema kapitali ning järelikult oli neil tema üle ainukontroll. Edasi tuvastas ta, et on tõendatud, et hagejad tegelikult tõesti mõjutasid otsustavalt WWTE kaubandusstrateegiat, tuginedes selles osas mitte ainult eeldusele, mis tuleneb kogu (või peaaegu kogu) tütarettevõtja

kapitali esindamisest, vaid ka teatud täiendavatele asjaoludele, mis seda eeldust toetasid. Lõpuks tuvastas komisjon, et ükski SCC poolt vastuväiteteatise vastuses esitatud argument ei võimaldanud teha vastupidist järeldust.

152 Seega tuleb esimese väite teine osa põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

Komisjoni poolt käesolevas asjas kasutatud meetodi õiguspärasus ja teine väide

153 Tuleb anda hinnang sellele, kas EÜ artikli 81 lõike 1 ja määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 seisukohast on õiguspärane meetod, mida komisjon käesolevas asjas kasutas, tehes kindlaks, kas tütarettevõtja rikkumine tuleb emaettevõtjale süüks panna, nagu seda kirjeldatakse eespool punktides 134–136, 140, 141 ja 146.

154 Selles suhtes piisab märkusest, et nimetatud meetod – ilma et tuleks puudutada tagapool analüüsitavat küsimust, kas seda hagejate suhtes nõuetekohaselt kohaldati – on igati kooskõlas kohtupraktikas sel alal väljakujunenud põhimõtetega, mida meenutati eespool punktides 122–132.

155 On tõsi, et selles spetsiifilises olukorras, kus emaettevõtja esindab ühenduse konkurentsiõiguse rikkumise toimepannud tütarettevõtja kogu kapitali, ei tuginenud komisjon selleks, et tõendada, et tegelikult emaettevõtja tõesti mõjutas otsustavalt tütarettevõtja kaubandusstrateegiat, ettevaatlikkuse kaalutlustel mitte ainult kohtupraktikas väljakujundatud eeldusele (vt eespool punktid 129 ja 130), vaid võttis arvesse ka muid faktilisi asjaolusid, mis sellist mõjutamist kinnitasid. Kuid nii tegutsedes esitas komisjon vaid rohkem tõendeid, kui oleks vaja olnud selleks, et ta saaks lugeda tõendatuks, et tegeliku otsustava mõjutamise nõue on täidetud, järgides igati põhimõistet „majandusüksus", mis on aluseks sama ettevõtja moodustavate õigussubjektide rikkumise süükspanemist puudutavale kohtupraktikale.

156 Lõpuks on oluline ka märkida, et kui komisjon kasutab mitme erineva ettevõtjaga seotud rikkumist puudutavas asjas tehtavas otsuses kohtupraktikas heakskiidetud meetodit, et kindlaks teha, kas rikkumine, mille peamiselt on toime pannud tütarettevõtjad, tuleb süüks panna ka emaettevõtjatele, tuleb tal kõigi ettevõtjate puhul lähtuda samadest kriteeriumidest, kui ei esine erilisi asjaolusid.

157 Komisjon on nimelt kohustatud järgima võrdse kohtlemise põhimõtet, mis väljakujunenud kohtupraktika kohaselt nõuab, et sarnaseid olukordi ei käsitletaks erinevalt ja erinevaid olukordi ei käsitletaks ühtemoodi, välja arvatud juhul, kui selline kohtlemine on objektiivselt põhjendatud (vt Euroopa Kohtu 13. detsembri 1984. aasta otsus kohtuasjas 106/83: Sermide, EKL 1984, lk 4209, punkt 28, ja Üldkohtu 14. mai 1998. aasta otsus kohtuasjas T-311/94: BPB de Eendracht *vs*. komisjon, EKL 1998, lk II-1129, punkt 309).

158 Tuleb märkida, et komisjon on samal seisukohal, sest vaidlustatud otsuse põhjenduses 384 on kirjas, et „kuigi konkreetsed asjaolud, mis võivad [ta] viia […] järelduseni, et emaettevõtja vastutab tütarettevõtja tegevuse eest, võivad erinevates asjades olla

erinevad, ei saa tegemist olla diskrimineerimise keelu põhimõtte rikkumisega, kui vastutust puudutavaid põhimõtteid kohaldatakse ühetaoliselt".

159 Eespool punktides 137–139 ja 142–145 tuvastatust nähtub, et selleks, et kindlaks teha, kas emaettevõtjad vastutavad oma tütarettevõtjate toimepandud rikkumise eest, kohaldas komisjon vaidlustatud otsuses kõigi emaettevõtjate suhtes samu põhimõtteid. Täpsemalt, vastupidi sellele, mida väidavad hagejad, ei käsitlenud ta nende olukorda erinevalt Universali, Universal Leafi, Sepi või Intabexi olukorrast.

160 Seega tuleb teine väide, et rikutud on võrdse kohtlemise põhimõtet, põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

Hagejad ja WWTE kui üks majandusüksus

161 Jääb veel üle analüüsida, kas komisjon, tuvastades, et hagejad ja WWTE on üks majandusüksus ning seetõttu rikkumise ja trahvi maksmise eest solidaarselt vastutavad ning vaidlustatud otsuse adressaadid, kohaldas iga hageja suhtes nõuetekohaselt eespool punktides 134–136, 140, 141 ja 146 välja toodud kriteeriume. Kui see on nii, tuleb edasi kontrollida, kas põhjendused, mida on korratud eespool punktides 74–79 ja millele hagejad viitavad, on kooskõlas nende kinnitusega, et WWTE tegutses rikkumise ajal turul sõltumatult.

162 Nagu on teinud ka komisjon vaidlustatud otsuses, tuleb eristada kaht ajavahemikku, millest esimene algab 13. märtsil 1996, st töötlejate kokkuleppe alguskuupäeval, ja lõpeb 5. mail 1998, ning teine algab viimati nimetatud kuupäeval ja lõpeb vaidlustatud otsuse vastuvõtmisega.

Ajavahemik 13. märtsist 1996 kuni 5. maini 1998

163 Poolte vahel puudub vaidlus asjaolus, mis tuleneb ka toimikust – ja eelkõige vaidlustatud otsuse põhjendustes 388–390 esitatud asjaoludest, mida on korratud eespool punktis 34 –, et ajavahemikul 13. märtsist 1996 kuni 4. maini 1998 (k.a), teostasid WWTE üle ühiskontrolli SCC – TCLT ja SCTC kaudu – ning WWTE president ja tema perekonna kaks liiget.

164 Erinevalt hagejate väidetust ei välista see olukord, et tütarettevõtja tegevuse otsustava mõjutamise tingimus võiks olla täidetud (vt eespool punkt 128). Täpsemalt, selle täitmine ei nõua, et emaettevõtjal oleks tütarettevõtja üle ainukontroll.

165 Kui ettevõtja üle teostavad ühiskontrolli kaks või mitu ettevõtjat või isikut, on viimati nimetatud ettevõtjad või isikud juba oma positsiooni tõttu võimelised esimesena nimetatud ettevõtjat otsustavalt mõjutama. Sellest aga ei piisa, et omistada neile vastutus konkurentsiõiguse rikkumise eest, mille on toime pannud ühiskontrolli all olev ettevõtja, sest sellise rikkumise süükspanemine eeldab muu hulgas, et täidetud oleks tegeliku otsustava mõjutamise tingimus (vt eespool punkt 128). Kui see tingimus on täidetud, võib erinevatele ettevõtjatele või isikutele, kes teostavad ühiskontrolli, tütarettevõtja rikkumise süüks panna, nagu see tuleneb Üldkohtu 27. septembri 2006.

aasta otsusest kohtuasjas T-314/01: Avebe *vs.* komisjon (EKL 2006, lk II-3085), milles kohus pidas põhjendatuks komisjoni otsust panna tütarettevõtja rikkumine süüks kahele ettevõtjate, kellel mõlemal oli selles tütarettevõtjas 50% osalus ja kes osalesid ühiselt selle kaubandusalases juhtimises. Kui selgub, et ühiskontrolli teostavatest ettevõtjatest või isikutest mõjutab tegelikult tütarettevõtja tegevust otsustavalt ainult üks neist, või kui seda õigustavad muud erilised asjaolud, võib komisjon tuvastada vaid selle ettevõtja või isiku solidaarvastutuse tütarettevõtja rikkumise eest.

166 Igal juhul, nagu seda toonitab ka komisjon oma menetlusdokumentides, tähendab see, kui käesolevas asjas tuvastada, et ajavahemikul 13. märtsist 1996 kuni 4. maini 1998 (k.a) hagejad tegelikult mõjutasid WWTE tegevust otsustavalt, vaieldamatult seda, et nad võisid teda nii mõjutada.

167 Lahendada tuleb seega peamine küsimus, kas need asjaolud, millele komisjon vaidlustatud otsuses tugines, tõendavad õiguslikult piisavalt, et asjassepuutuval perioodil hagejad tegelikult sellist mõju avaldasid.

168 Esiteks tuleb kohe tagasi lükata argument, millele hagejad rajavad suure osa oma arutluskäigust, et komisjon ei tõendanud piisavalt, et nad andsid WWTE-le korralduse rikkumine toime panna või et nad võtsid rikkumisest otseselt osa.

169 Nagu juba märgitud eespool punktis 127, võib komisjon trahve määrava otsuse emaettevõtjale adresseerida seetõttu, et emaettevõtja ja tema tütarettevõtja kujutavad endast ühte ettevõtjat EÜ artikli 81 tähenduses, mitte seetõttu, et emaettevõtja ja tema tütarettevõtja vahel on rikkumisele ässitav side või et emaettevõtja on lausa rikkumisest osa võtnud. Eespool punktis 142 esitatud kaalutlustel ei sea seda järeldust kahtluse alla ka vaidlustatud otsuse põhjenduse 376 lõik, millele hagejad viitavad (vt eespool punktid 59 ja 82).

170 Samuti tuleb tagasi lükata hagejate argument, et otsustav mõju, mida emaettevõtja peab avaldama, et talle saaks tema tütarettevõtja rikkumise süüks panna, peab puudutama tegevust, mida hõlmab tema kaubandusstrateegia kitsas tähenduses ja mis on selle rikkumisega – käesolevas asjas toortubaka ostmisega – otseselt seotud (vt eespool punktid 60, 69, 73 ja 77).

171 Nagu märgitud ka eespool punktis 126, tuleb selleks, et tuvastada, kas tütarettevõtja otsustab oma tegutsemise üle turul sõltumatult, arvesse võtta kõiki asjassepuutuvaid asjaolusid tütarettevõtjat ja emaettevõtjat ühendavate majanduslike, organisatsiooniliste ja õiguslike sidemete kohta, mis võivad igas asjas erineda ja mida seetõttu ei saa ammendavalt loetleda.

172 Asjaolud, millele komisjon vaidlustatud otsuses tugineb, tuvastades, et asjassepuutuval perioodil mõjutasid otsustavalt WWTE tegevust turul tegelikult hagejad, on esitatud selle otsuse põhjenduses 391; need asjaolud on jagatud kolme eri kategooriasse.

– V. ülesanded kontsernis Standard

173 Esimeses argumendis viitab komisjon teatud asjaoludele, mis puudutavad V. ülesandeid kontsernis Standard.

174 Tuleb märkida, et nagu väitsid ka hagejad komisjoni poolt neile haldusmenetluses saadetud informatsiooninõude vastuses ja kinnitasid menetlusdokumentides, oli V. hiljemalt alates rikkumise alguskuupäevast üks neljast WWTE juhatuse liikmest. Samas vastuses täpsustasid hagejad, et erinevatel aegadel alates 30. septembrist 1989 oli V. ka kontserni Standard nelja muu Itaalias ja Kreekas asuva tütarettevõtja juhatuses. Need andmed langesid igati kokku hagejate poolt vastuväiteteatise vastuses esitatud ja repliigis korratud kinnitusega, et V-l oli „esindusroll Euroopas", mis väljendus erinevate tütarettevõtjate juhatuse liikmeks olekus ja mis tähendas, et tema ülesandeks Euroopas oli „töödeldud tubaka müügi koordineerimine SCC rahvusvahelise müügivõrgustiku kaudu".

175 Samuti tuleb märkida, et hagejad ei vaidlusta vaidlustatud otsuse põhjenduses 391 esitatud komisjoni kinnitust, et V. „vastutas üldiselt kontserni [Standard] tegevuse eest Euroopas". Nad piirduvad vaid väitega, et esiteks ei ole V. olukord võrreldav nende juhatajate olukorraga, kellele Üldkohus viitab eespool punktis 64 viidatud kohtuotsuses ABB Asea Brown Boveri *vs*. komisjon, mistõttu ei saa komisjon oma argumentatsioonis seda otsust aluseks võtta, ja teiseks on see kinnitus väga üldine ega tõenda, et SCTC andis WWTE-le korralduse tegutseda konkurentsivastaselt. Tuleb lisada, et hagiavalduses viitavad hagejad ise V-le kui „juhatajale, kes vastutab kontserni tegevuse eest Euroopas".

176 Menetlusdokumentides ei vaidlusta hagejad ka komisjoni kinnitust, mis samuti on esitatud vaidlustatud otsuse põhjenduses 391, et V. tegutses SCC esindajana ja oli „vastutav WWTE ja emaettevõtjate vaheliste suhete eest". Nad piirduvad uuesti väitega, et see kinnitus on väga üldine ega tõenda, et nad andsid WWTE-le korralduse tegutseda konkurentsivastaselt.

177 On tõesti, et V. tööandjaks ei olnud ükski hageja, vaid SCTC 100% osalusega tütarettevõtja SCTL ning ta ei olnud ka kantud SCC „corporate directors" või „corporate officers" nimekirja, mille SCC komisjonile haldusmenetluses saatis. Siiski olid tema täidetavad ülesanded ja vastutus kontsernis Standard väga kõrgetasemelised, eriti arvestades, et need puudutasid selle kontserni kaht peamist tegevusala ja kogu Euroopa territooriumi.

178 V. rolli tähtsust kontsernis Standard näitab ka asjaolu, et SCC aastate 1999 kuni 2001 majandusaasta aruannetes määratletakse ta kui selle äriühingu tubakasektori „asepresident ja regiooni direktor Euroopas". Hagejate argument, et seda ametikohta tegelikult ei eksisteerinud, vaid see omistati V-le eesmärgiga tõsta tema reputatsiooni, ei ole veenev.

179 Arvestades neid erinevaid asjaolusid võib V. mõistlikult kontserni Standard juhtide hulka arvata. Seega järeldas komisjon õigesti, et selle kontserni kaudse emaettevõtja SCC ja V. vahel esineb otsene seos.

180 See asjaolu ning fakt, et V. oli üks WWTE juhatuse neljast liikmest, tõendavad veenvalt, et SCC mõjutas tegelikult otsustavalt WWTE tegevust turul.

– WWTE juhatuse 25. ja 26. märtsi 1996. aasta koosoleku protokoll

181 Teises argumendis tugineb komisjon WWTE juhatuse 25. ja 26. märtsi 1996. aasta koosoleku protokollile, mis koostati nii hispaania kui inglise keeles.

182 Tuleb märkida, et selle protokolli punkti 2 „Juhatuse koosolekute menetlus" teatud lõikudest nähtub, et sel koosolekul toonitasid kontserni Standard poolt nimetatud kaks WWTE juhatuse liiget, et viimati nimetatud äriühingul puudub õigus tegutseda SCTC-st sõltumatult. Nii märkis V., et kuigi WWTE-l on „enda identiteet/käitis", on ta „ühtlasi ka SCTC tütarettevõtja" ning peab seega „järgima SCTC kehtestatud korda". C. toonitas, et „kuigi [WWTE] juhatuse liikmetel on pädevus ja kohustused, [ei ole] neil kõigi otsuste tegemise õigust ja nad [peavad] paljudes küsimustes konsulteerima SCTC kõrgemate juhtidega".

183 Protokolli teistest lõikudest tuleneb, et mitmete küsimuste ja kulude teemal pidi WWTE konsulteerima SCTC-ga või saama tema eelneva nõusoleku.

184 Esiteks on punktis 3 „Müügiprotseduurid" mainitud, et „väiksematki kogust tubakat ei ole lubatud eksportida ilma saatekirjata, millel on kaks allkirja ja mille vorm koostatakse pärast [F. – isik, kes oli kutsutud koosolekust osa võtma WWTE juhatuse tõttu –] visiiti Godalmingusse [– SCTC tegevuskoht Ühendkuningriigis –] sel nädalal", ja et „selle vormi täidab nõuetekohaselt [WWTE juhatuse üks liige D.] pärast seda, kui [A.] on Godalmingus kõik asjassepuutuvad andmed üle kontrollinud".

185 Teiseks on pikaajaliste finantseeringute kohta märgitud järgmist: „Praegu me seda teha ei saa, sest vastavalt SCTC korraldusele ei ole meil õigust varale hüpoteeki seada." Samuti on märgitud, et F. läheb Godalmingusse M-ga seda küsimust arutama. Tuleb täpsustada, et viimati nimetatud isik oli rikkumise perioodil SCC „corporate officer", asepresident ja finantsdirektor.

186 Kolmandaks on protokolli punktis 10 esitatud tabelis loetletud rida investeerimisprojekte, mis vajavad „SCTC lõplikku heakskiitu". Kõige olulisema projekti – uue laohoone ehituse – kohta märkisid V. ja M., et „järgmisel majandusaastal on sellele kulule tõenäoliselt väga raske SCTC heakskiitu saada". Samas punktis 10 on märgitud, et investeeringu „tappide" üleviimiseks ühest kasutuskohast teise „kiidab SCTC nähtavasti väga kiiresti heaks, arvestades selle projekti kiire elluviimise vajadust".

187 Eespool punktides 182–186 korratud asjaolud on veenvad tõendid selle kohta, et SCTC mõjutas tegelikult otsustavalt WWTE tegevust turul. Eespool punktides 170 ja 171 esitatud põhjustel ei ole asjakohane hagejate argument, et SCTC-ga konsulteeriti – ja ta pidi andma oma heakskiidu – ainult küsimustes, mis tubaka ostu ei puudutanud, näiteks töödeldud tubaka müük. Nende argumenti, et SCTC eelnev heakskiit oli vajalik vaid erakordsete kulude kandmisel, ei toeta aga faktid, arvestades, et protokolli punktis 10 esitatud tabelisse on kantud investeeringud, mille maksumus oli vahemikus 1 220 kuni 1 056 911 Ühendriikide dollarit (USD), hõlmates ka nii väikese maksumusega projekte kui 4 800, 5 600 või 6 504 USD.

188 Eespool punktis 187 esitatud järeldust toetavad ka muud protokollist nähtuvad asjaolud. Näiteks punktis 4 on märgitud, et SCTC töötajate ametijuhend kehtis ka

WWTE töötajatele, arvestades, et pärast WWTE presidendi mõningaid vastuväiteid otsustati see tõlkida inglise keelest hispaania keelde. Protokolli punktist 7 nähtub, et WWTE juhatus uuris SCTC majanduslikku ja ärilist olukorda.

189 Samuti tuleb märkida, et asjassepuutuva protokolli kohaselt valmistas WWTE juhatus ette toortubaka ostustrateegiat 1996. aasta lõikuseks Hispaanias. Selle kohta on sõnaselgelt mainitud töötlejate kokkuleppe 13. märtsi 1996. aasta Madridi koosolekut järgmiselt:

„Mõne päeva eest toimus Madridis koosolek, kus osalesid kõik ostjad, et sõlmida palju kokkuleppeid [1996. aasta] lõikust puudutavate lepingute sõlmimise strateegia kohta. Väga pingelises õhkkonnas sõlmiti vaid järgmised suulised kokkulepped:

1) miinimumhind 3 [Hispaania peseetat (ESP)]/kg FCV [flue cured Virginia] eest;

2) iga äriühing esitas keskmise hinna pakkumise.

Kahjuks ei saavutatud ühtki kokkulepet Hispaania tubaka jaotuse kohta nelja ostja vahel."

190 Seega olid kontserni Standard esindajad, kes olid WWTE juhatuses, töötlejate kokkuleppe tegevusest teadlikud. Lisaks, nagu tagapool punktides 192 ja 193 täpsustatud, nähtub komisjoni toimikus olevatest teistest tõenditest, et V. oli väljaspool WWTE juhatuse koosolekuid selle kokkuleppe teatud aspektidest ka isiklikult informeeritud. Poolte vahel puudub vaidlus selles, et nimetatud esindajad ei väljendanud kunagi sellele tegevusele vastuseisu ja SCC – hoolimata uurimise algatamise või kolmandate isikute kahju hüvitamise nõuete riskist, mis tal seoses sellise tegevusega tekkis – ei võtnud WWTE suhtes ühtki meedet, et takistada rikkumises osalemise jätkumist. Komisjon võis sellest õiguspäraselt järeldada, et SCC kiitis vaikides selle osalemise heaks, ja tuvastada, et selline käitumine on veel üks tõend tema tütarettevõtja tegevuse otsustava mõjutamise kohta.

– WWTE presidendi faksid V-le

191 Kolmandas argumendis viitab komisjon neljale faksile, mille V-le saatis WWTE president S.

192 Esimeses, 28. oktoobri 1996. aasta faksis, mis saadeti V-le SCTC-sse, teavitas S. V-d tubaka ostutehingute tulemustest hooajal 1996 ja iga Hispaania töötleja makstud keskmisest hinnast, esitades talle seega täpsustusi töötlejate kokkuleppe teatud aspektide kohta. Teises, 6. oktoobri 1997. aasta faksis, mis saadeti adressaadile „Standard Commercial – UK" – see nimi viitas suure tõenäosusega SCTC-le, kes tegutses Ühendkuningriigis (vt eespool punkt 184) ja oli V. tööandjaks oleva äriühingu (vt eespool punkt 177) emaettevõtja –, esitas S. üksikasjalikku teavet eelmise septembri lõpus toimunud koosoleku kohta, kus osalesid WWTE, Cetarsa ja Agroexpansión

ning kus need äriühingud leppisid kokku teabe vahetamises toortubaka ostu hinna ja koguste kohta. Kolmandas, 8. oktoobri 1997. aasta faksis, mille adressaat oli „Standard Commercial – UK", edastas S. V-le koopia kirjast, mille ta saatis samal päeval Cetarsa presidendile ja milles ta kurdab, et viimane ei järgi töötlejate vahel sõlmitud hinnakokkuleppeid. Neljandas, 10. oktoobri 1997. aasta faksis, mille adressaat oli „Standard Commercial – UK", andis S. teavet töötlejate ostetud toortubaka ostukoguste ja hinna kohta.

193 Eespool punktis 190 esitatud põhjustel võis asjaolu – mida hagejad ka ei vaidlusta –, et WWTE president teavitas V-d isiklikult töötlejate kokkuleppe erinevatest aspektidest, õiguspäraselt lugeda täiendavaks tõendiks selle kohta, et SCC mõjutas otsustavalt WWTE tegevust.

– Järeldus ajavahemiku 13. märtsist 1996 kuni 5. maini 1998 kohta

194 Eespool punktides 173–193 esitatud kaalutlustest tuleneb, et komisjon tõendas õiguslikult piisavalt, et ajavahemikul 13. märtsist 1996 kuni 4. maini 1998 (k.a) mõjutasid SCC ja SCTC tegelikult otsustavalt WWTE tegevust.

195 Samas leiab kohus, et nagu toonitavad õigesti ka hagejad, ei luba ükski komisjoni poolt vaidlustatud otsuses esitatud asjaolu järeldada, et TCLT – mis hagejate väitel on ilma tegevuseta äriühing, mille osalus WWTE-s on ainult finantseering – sel perioodil

tegelikult WWTE tegevust turul otsustavalt mõjutas. Need asjaolud puudutavad ainult SCC-d ja SCTC-d.

196 Asjaolu, et TCLT oli aastatel 1996–1999 WWTE peamine klient, ei saa Üldkohus arvesse võtta, sest komisjon esitab selle esimest korda alles kostja vastuses, püüdes näidata, et TCLT peab vastutama oma tütarettevõtja rikkumise eest. Samuti tuleneb WWTE juhatuse 25. ja 26. märtsi 1996. aasta koosoleku protokollist, et TCLT ostis WWTE-lt töödeldud tubakat ainult majandusarvestuse ja maksustamisega seotud põhjustel: „[V]arem oli [WWTE arved nende ostude eest saatnud TCLT-le], et WWTE raamatupidamises kajastuks tulu". TCLT-le ühtegi kogust töödeldud tubakat tegelikult ei saadetud. Igal juhul ei piisa ainult sellest asjaolust üksi – mis võib küll viidata TCLT huvile WWTE kaubandusstrateegia vastu –, et tuvastada, et TCLT mõjutas tegelikult otsustavalt WWTE tegevust.

197 Eeltoodust tuleneb, et komisjon ei saa TCLT-le süüks panna WWTE rikkumist ajavahemikul 13. märtsist 1996 kuni 4. maini 1998 (k.a) ega seega pidada teda solidaarselt vastutavaks selle perioodi eest määratud trahvi maksmise eest.

Ajavahemik 5. maist 1998 kuni vaidlustatud otsuse vastuvõtmiseni

198 Arvestades vaidlustatud otsuse põhjenduses 393 esitatud asjaolusid (vt eespool punkt 38, kolm esimest taanet), võib asuda seisukohale, et hagejad esindasid 5. maist 1998 kuni oktoobrini 1998 peaaegu kogu WWTE kapitali ja alates viimati nimetatud kuupäevast kuni vaidlustatud otsuse vastuvõtmiseni kogu tema kapitali.

199 Sellele asjaolule lisandub fakt, et alates 5. maist 1998 oli hagejatel vajalik häälteenamus WWTE aktsionäride üldkoosolekul otsuste vastuvõtmiseks (vaidlustatud otsuse põhjendus 394) ja WWTE juhatusse hakkasid kuuluma kaks uut liiget, kelle WWTE üldkoosolek nimetas endiste väikeaktsionäride esindajate asemele.

200 Arvestades eespool punktides 198 ja 199 välja toodud asjaolusid, on selge, et alates 5. maist 1998 võisid hagejad WWTE tegevust otsustavalt mõjutada. Hagejad tunnistavad seda ka oma menetlusdokumentides.

201 Seega jääb üle uurida, kas ajavahemiku alates 5. maist 1998 kuni vaidlustatud otsuse vastuvõtmiseni suhtes on tegeliku otsustava mõjutamise nõue täidetud iga hageja suhtes, nagu seda väidab komisjon.

202 Tuleb meenutada, et kuigi esialgu oli komisjon oma menetlusdokumentides (vt eespool punkt 105) erineval seisukohal, möönis ta Üldkohtu kirjalikule küsimusele vastates, et vaidlustatud otsuses otsustas ta nende tütarettevõtjate osas, mida

emaettevõtjad kontrollisid 100%, tütarettevõtjate rikkumise emaettevõtjatele süükspanemisel mitte tugineda ainult eespool punktides 129, 130 ja 140 viidatud eeldusele, vaid võtta arvesse ka täiendavaid asjaolusid, mis tegelikku otsustavat mõjutamist tõendavad (vt eespool punktid 118 ja 147). Vaidlustatud otsuse erinevatest põhjendustest nähtub, et see on tõesti komisjoni lähenemine käesolevas asjas (vt eespool punktid 141–145).

203 Seega tuleb kontrollida, kas asjaolud, millele komisjon vaidlustatud otsuses tugines, tõendavad õiguslikult piisavalt, et hagejad asjassepuutuval perioodil tegelikult mõjutasid otsustavalt WWTE tegevust. Need asjaolud on esitatud vaidlustatud otsuse põhjendustes 396 ja 398 ning selle otsuse lehekülgede nr 313 ja 314 joonealustes märkustes.

– V. roll külvieelsete lepingute sõlmimisel

204 Esimene asjaolu, millele komisjon tugineb, on vaidlustatud otsuse põhjenduses 396 esitatud fakt, et alates 1998. aastast oli V-l „ roll WWTE ja tootjate ühenduste vaheliste tubaka külvieelsete lepingute sõlmimisel […]”. Vaidlustatud otsuse joonealune viide leheküljel nr 313 viitab selles osas SCTC direktorite komitee poolt V-le saadetud 1998. aasta alguse memorandumile „Pikaajalised Hispaania tarnelepingud”.

205 Tuleb asuda seisukohale, et selle memorandumi eesmärk oli volitada V-d – keda kirjeldatakse kui „Euroopa regionaaldirektorit" – „sõlmima kasvatajatega tarnelepingud tubaka müümiseks [WWTE-le]". Samas dokumendis antakse V-le üksikasjalikud juhised, mis tingimustel ta võib lepinguid sõlmida, täpsustades ostukogused ja -hinnad, kvaliteediboonused ja ettemaksud, mida tootjatele võib maksta, ning „ettemaksutagatised", mida neilt võib nõuda.

206 Eespool mainitud memorandum, mis on vastuolus hagejate kinnitusega, et V. tegeles vaid töödeldud tubaka müügiga, tõendab ka selgelt, et SCTC-l oli aktiivne roll WWTE toortubaka ostustrateegia kujundamisel ja seega mõjutas ta otsustavalt viimase tegutsemist turul.

207 Nimetatud memorandum tõendab samuti, et SCC avaldas tegelikult sellist mõju. Selle memorandumi kohta tuleb esiteks märkida, et sellele pidid alla kirjutama H., kes oli nimetatud äriühingu president ja president-tegevdirektor, ja C, kes oli üks kolmest direktorite komitee liikmest. Teiseks oli V. – kellele oli antud volitus sõlmida teatud toortubaka tarnelepingud – sel ajal kogu aeg korraga WWTE juhatuse liige ja otseselt seotud SCC-ga, mille üks asepresident ta oli (vt eespool punktid 174–179).

208 Neid järeldusi ei sea kahtluse alla hagejate argument, et vaidlustatud otsuse esemeks olevad rikkumised puudutasid vaid ühe-aastaseid külvieelseid lepinguid, sest SCTC direktorite komitee 1998. aasta memorandumis mainitud lepingud kehtisid kolm aastat või kauem. Nimelt ei ole tütarettevõtja rikkumise emaettevõtjale süükspanemisel

vaja tõendada, et emaettevõtja mõjutas tütarettevõtja selle valdkonna strateegiat, mis oli rikkumise esemeks (vt eespool punktid 170 ja 171).

209 Eespool punktides 168 ja 169 esitatud põhjustel ei ole asjassepuutuv ka hagejate argument, et pikaajalised Hispaania tarnelepingud ei tõenda, et hagejad andsid WWTE-le korralduse rikkumine toime panna.

– WWTE juhend

210 Teine asjaolu, millele komisjon tugineb, on vaidlustatud otsuse põhjenduses 398 esitatud fakt, et WWTE juhend sätestab, et „[p]resident ja ostutegevuse valdkonna direktor on otseselt vastutavad [lepingute sõlmimise menetlemise eest], tegutsedes emaettevõtja eelneval nõusolekul, arvestades, et viimane kiidab iga aasta märtsis heaks hooaja eelarve".

211 Vastavalt hagejate enda selgitustele pidi SCTC selle sätte kohaselt määratlema WWTE iga-aastase eelarve heakskiitmise käigus ja enne lepingute sõlmimise menetlemise algust Hispaaniast WWTE poolt ostetava toortubaka maksimaalse koguse (vt eespool punkt 73). Teisisõnu tuleb SCTC-l toortubaka ostu eelarve heaks kiita enne, kui WWTE president võib lepingute sõlmimisega tegelema hakata. See asjaolu kinnitab selgelt, et SCTC mõjutas tegelikult otsustavalt WWTE tegevust.

212 Hagejate argumendi kohta, et WWTE juhendil puudub tõenduslik väärtus ajavahemiku 5. maist 1998 kuni aastani 2000 osas, sest see on välja antud 2000. aastal, tuleb märkida, et nimetatud juhend on tõend, mis lisandub eespool punktis 204 mainitud SCTC direktorite komitee poolt V-le saadetud memorandumile, mis juba ise tõendab WWTE kaubandusalase sõltumatuse puudumist alates 1998. aastast (vt eespool punktid 206 ja 207).

213 Lõpuks, mis puutub hagejate argumenti, et WWTE juhend ei tõenda piisavalt, et SCTC andis WWTE-le korralduse tegutseda konkurentsivastaselt, siis tuleb see tagasi lükata samadel põhjustel, mis on esitatud eespool punktides 168 ja 169.

– WWTE juhatuse 20. jaanuari 2000. aasta koosoleku protokoll

214 Kolmas asjaolu, millele komisjon vaidlustatud otsuses tugineb, on lehekülje nr 314 joonealuses viites esitatud fakt, et WWTE juhatuse 20. jaanuari 2000. aasta koosoleku protokollist nähtub, et selle äriühingu tegevuskava majandusaastaks 2001 kiideti heaks „sõltuvalt muudatusettepanekutest, mida võib veel teha emaettevõtja", kelleks hagejate enda viidete kohaselt oli SCTC.

215 Need asjaolud kinnitavad, et SCTC mõjutas tegelikult otsustavalt WWTE tegevust.

216 Tuleb asuda seisukohale, et eespool punktis 214 nimetatud protokoll sisaldas ka muid elemente, mis tõendavad, et WWTE teatud emaettevõtjad kontrollisid selle äriühingu kaubandusstrateegiat. Nii on seal märgitud, et „[V.] kinnitas, et ta saadab külviplaani Wilsonile[, st SCC ja SCTC asukohta,] ja lootis, et see kiidetakse märtsis heaks".

– Järeldus ajavahemiku 5. maist 1998 kuni vaidlustatud otsuse vastuvõtmiseni kohta

217 Eespool punktides 204–216 mainitud asjaoludest ning sellest, et SCC ja SCTC esindasid asjassepuutuval perioodil esialgu peaaegu kogu ning hiljem kogu WWTE kapitali, võib järeldada, et komisjon tõendas õiguslikult piisavalt, et sel perioodil need kaks äriühingut mõjutasid tegelikult otsustavalt WWTE tegevust.

218 Nagu toonitavad aga õigesti ka hagejad, ei luba ükski komisjoni poolt vaidlustatud otsuses esitatud asjaolu järeldada, et 5. maist 1998 kuni vaidlustatud otsuse võtmiseni mõjutas TCLT tegelikult otsustavalt WWTE tegevust turul. Komisjon ei saa selles suhtes tugineda ainult asjaolule, et TCLT esindas kogu WWTE kapitali, sest sel juhul kohtleks ta TCLT-d diskrimineerivalt võrreldes Intabexi (vt eespool punkt 143), Universali ja Universal Leafiga (vt eespool punkt 142).

219 Sellest järeldub, et komisjon ei saa TCLT-le süüks panna WWTE rikkumist eespool punktis 218 märgitud perioodil ega seega pidada teda solidaarselt vastutavaks selle perioodi eest määratud trahvi maksmise eest.

Argumendid, millele hagejad tuginevad selleks, et tõendada, et WWTE tegutses rikkumise ajal turul sõltumatult

220 Hagejad väidavad, et eespool punktides 75–79 esitatud asjaolud tõendavad, et rikkumise ajal oli WWTE „suures ulatuses" SCTC-st sõltumatu ning tema sõltumatus SCC-st ja TCLT-st oli „peaaegu täielik".

221 Kuna on tuvastatud, et TCLT-le ei saa WWTE rikkumist süüks panna (vt eespool punktid 195–197, 218 ja 219), puudub vajadus uurida seda küsimust TCLT seisukohast.

222 Esiteks tuleb märkida, et asjaolu, et tütarettevõtjal on kohapealne juhatus ja oma vahendid, ei tõenda iseenesest, et ta otsustab oma tegevuse üle turul emaettevõtjatest sõltumatult. Kuigi käesolevas asjas on selge, et WWTE oli sellises olukorras, pidi ta siiski saama SCTC heakskiidu või eelneva nõusoleku rea küsimuste ja kulude üle otsustamiseks (vt eespool punktid 183–187), tema president ei saanud toortubaka ostulepinguid sõlmida enne, kui SCTC oli vastava eelarve heaks kiitnud (vt eespool punktid 210 ja 211) ning SCC ja SCTC osalesid aktiivselt tema toortubaka ostustrateegia kujundamisel (vt eespool punktid 204–207).

223 Teiseks, mis puudutab väidet, et toortubaka ostmine oli ainult WWTE ülesanne, siis tuleb märkida, et nagu seda tunnistavad ka hagejad ise ja nagu on mainitud eespool punktides 210 ja 211, pidi SCTC enne lepingute sõlmimist toortubaka ostu eelarve heaks kiitma. Seega on selge, et WWTE ei olnud toortubaka ostmisel sõltumatu.

Igal juhul ei hinnata tütarettevõtja sõltumatust ainult selle kaubaturu seisukohast, kus pandi toime rikkumine.

224 Kolmandaks ei saa hagejad samadel põhjustel, mis on välja toodud punktides 222 ja 223, tulemuslikult tugineda asjaolule, et kontsern Standard on detsentraliseeritud struktuur. Nende argument, et WWTE tegevus moodustab vaid väga väikse osa kontserni Standard tegevusest, ei tõenda iseenesest, et SCC ja SCTC jätsid WWTE-le sõltumatuse otsustada oma tegevuse üle turul.

225 Eeltoodud kaalutlustest nähtub, et hagejate esitatud asjaolud ei tõenda, et WWTE tegutses rikkumise ajal turul sõltumatult.

Järeldus

226 Kõigest eespool tuvastatust tuleneb, et komisjon on õigesti otsustanud, et SCC ja SCTC vastutavad WWTE rikkumise eest ja seega on nad solidaarselt vastutavad trahvi maksmise eest ning ka vaidlustatud otsuse adressaadid.

227 Kuid komisjon ei ole põhjendanud, miks ta kogu rikkumise perioodi osas jõudis samale järeldusele TCLT suhtes.

228 Seega tuleb vaidlustatud otsus tühistada osas, mis puudutab TCLT-d.

229 Vaidlustatud otsuse osaline tühistamine ei mõjuta trahvi summat, mille maksmise eest jäävad SCC ja SCTC solidaarselt vastutavaks. Täpsemalt, vastupidi sellele, mida hagejad märgivad hagiavalduses, ei muuda see tühistamine kordajat 1,5, mida komisjon kohaldas WWTE trahvi lähtesumma suhtes, et tagada selle piisavalt hoiatav mõju (vaidlustatud otsuse punkt 423), sest see kordaja fikseeriti SCC kogukäibe alusel ja SCC kogu majandusüksuse, millesse WWTE kuulub, struktuuris kõige kõrgemal asuv emaettevõtja. Vastupidi sellele, mida hagejad märgivad repliigis, ei mõjuta selline tühistamine ka WWTE-le määratud trahvi 50% suurendamist rikkumise kestuse alusel (vaidlustatud otsuse põhjendused 432 ja 433). Asjaolu, et TCLT rikkumise eest ei vastuta, ei mõjuta kuidagi rikkumise kestust.

Kohtukulud

230 Kodukorra artikli 87 lõike 2 kohaselt on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Sama sätte lõike 3 esimese lõigu kohaselt võib Üldkohus juhul, kui osa nõudeid rahuldatakse ühe poole, osa teise poole kasuks, otsustada kulude jaotuse.

231 Kuna käesolevas kohtuasjas rahuldati hagi osaliselt, tuleb asjaolusid hinnata õiglaselt ja otsustada, et hagejad kannavad kaks kolmandikku oma kohtukuludest ja kaks kolmandikku komisjoni kohtukuludest ning komisjon kannab ühe kolmandiku oma kohtukuludest ja ühe kolmandiku hagejate kohtukuludest.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (neljas koda)

otsustab:

1. **Tühistada komisjoni 20. oktoobri 2004. aasta otsus K(2004) 4030 (lõplik), mis on seotud [EÜ] artikli 81 lõike 1 kohase menetlusega (Juhtum COMP/C.38.238/B.2 – Toortubakas – Hispaania) osas, mis puudutab Trans-Continental Leaf Tobacco Corp. Ltd-d.**

2. **Jätta hagi ülejäänud osas rahuldamata.**

3. **Alliance One International, Inc., Standard Commercial Tobacco Co., Inc. ja Trans-Continental Leaf Tobacco kannavad kaks kolmandikku oma kohtukuludest ja kaks kolmandikku Euroopa Komisjoni kohtukuludest ning viimane kannab ühe kolmandiku oma kohtukuludest ja ühe kolmandiku hagejate kohtukuludest.**

Czúcz Labucka O'Higgins

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 27. oktoobril 2010 Luxembourgis.

Allkirjad

Sisukord

Vaidluse taust ..... II - 5336

1. Hagejad ja haldusmenetlus ..... II - 5336

2. Vaidlustatud otsus ..... II - 5339

3. Vaidlustatud otsuse adressaadid ..... II - 5342

Menetlus ja poolte nõuded ..... II - 5349

Õiguslik käsitlus ..... II - 5351

1. Poolte argumendid ..... II - 5352

2. Üldkohtu hinnang ..... II - 5369

Sissejuhatavad märkused tütarettevõtja rikkumise emaettevõtjale süükspanemise kohta ..... II - 5369

Kriteeriumid, millest komisjon vaidlustatud otsuses tütarettevõtja rikkumise emaettevõtjale süükspanemisel lähtus ..... II - 5373

Esimese väite teine osa ..... II - 5377

Komisjoni poolt käesolevas asjas kasutatud meetodi õiguspärasus ja teine väide ... II - 5379

Hagejad ja WWTE kui üks majandusüksus ..... II - 5381

Ajavahemik 13. märtsist 1996 kuni 5. maini 1998 ..... II - 5382

– V. ülesanded kontsernis Standard ..... II - 5385

– WWTE juhatuse 25. ja 26. märtsi 1996. aasta koosoleku protokoll ..... II - 5387

– WWTE presidendi faksid V-le ..... II - 5390

– Järeldus ajavahemiku 13. märtsist 1996 kuni 5. maini 1998 kohta ..... II - 5391

Ajavahemik 5. maist 1998 kuni vaidlustatud otsuse vastuvõtmiseni ..... II - 5393

– V. roll külvieelsete lepingute sõlmimisel ..... II - 5394

– WWTE juhend ..... II - 5396

– WWTE juhatuse 20. jaanuari 2000. aasta koosoleku protokoll ..... II - 5397

– Järeldus ajavahemiku 5. maist 1998 kuni vaidlustatud otsuse vastuvõtmiseni kohta ..... II - 5398

Argumendid, millele hagejad tuginevad selleks, et tõendada, et WWTE tegutses rikkumise ajal turul sõltumatult ..... II - 5399

Järeldus ..... II - 5400

Kohtukulud ..... II - 5401